

Mardin Barosu

Dergisi

NISAN-MAYIS-HAZİRAN 2025

YIL 1 • SAYI 2

Mardin Barosu e-dergi

Av. Ahmet DUYAN
Mardin Barosu Başkanı

A. Duyan

Değerli Meslektaşlarım,

Hayal ürünü olarak değerlendirilen bir projemizin kaleme, mürekkebe, kağıda bürünmüş hali olan Mardin Barosu'nun üç ayda bir düzenli olarak yayımlanacak olan dergisinin ikinci sayısının siz değerli meslektaşlarımızla buluşmasının eşsiz mutluluğunu yaşadığımı bilmenizi isterim.

Bu sayının elinize ulaşacağı tarihin, biz adalet savaşçıları için, önemli bir yönü olduğunun hiç şüphesiz farkındalığı içerisinde olduğunuzu bilmekteyim. Bu fırsatla **5 Nisan Avukatlar Gününüzü** tebrik ederim.

Tarih boyunca efendisi ve kölesi olmayan bir mesleğin mensubu olmanın, sizler gibi, gururu içerisindeyim. Biz avukatlar bu güzel ülkenin çatısıyız. Güneş ilk bize vurur, yağmur ilk bizlerin üzerine yağar, yıldırım ilk bize düşer, bizler sağlam durmalıyız zira bizler sağlam durmazsak hanenin hali niceedir.

Bizler umudun vücut bulmuş halleriyiz. Dört duvar arasında, bir insanın gözlerindeki umut biziz, alacağına ulaşamayan insana uzanan eliz, evini terk etmek istemeyen kiracının anahtarıyız, evladını kaybetmiş anne-babanın gideceği kapıyız, kül olan ormanlara inşaat yapmak için giren iş makinalarının önündeki si-periz, yaşam hakkının güvencesiyiz, kadınların ve çocukların son çığılıyız. Bizler son kaleyiz, zapt edilmesi mümkün olmayan.

Geleceğe daima umutla bakan bütün meslektaşlarımızın Avukatlar Gününü tebrik eder, Mardin Barosu olarak mesleğimizin, meslektaşlarımızın ve yurttaşlarımızın haklarını savunmaktan asla vazgeçmeyeceğimizi bilmenizi isterim.

Dergimizin, bu yayınına hayat veren, başta, Mardin Barosu Basın Yayın Komisyonu Üyesi ve Mardin Barosu Yönetim Kurulu Üyesi Meslektaşlarıma, yazıları ile yayınımıza renk katan bütün komisyonlarımıza, yazar meslektaşlarımıza ve dergimizin bu sayısının sponsorluğunu üstlenen meslektaşımız Zeynep İrmak ve değerli eşi Aykut İrmak'a sonsuz teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Mardin Barosu Dergisi

MARDİN BAROSU BASIN YAYIN KOMİSYONU

İmtiyaz Sahibi

Av. Ahmet DUYAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Av. Muhammed Melik İLHAN

Genel Yayın Sorumlusu

Av. Muhammed Melik İLHAN

Genel Sekreter

Av. Bahar AKSOY

Görsel Sorumlusu

Av. Pelda KAPAN

Röportaj Sorumlusu

Av. Ahmet NAKŞİOĞLU

Sponsor Sorumlusu

Av. Jozef GÖKSÜN

Yayın Kurulu Üyeleri

Av. Barsavmo GÜRKAN

Av. Muhammed Enes ALKAN

Av. Adem GÜMÜŞ

Av. Özgür ALP

İletişim Bilgileri

Adres

13 Mart Mah. İl Müftülüğü Arkası,
48.Sk. No:8 Artuklu/MARDİN

Telefon

0 482 213 60 43

Faks

0 482 212 18 76

WhatsApp İletişim Hattı

0537 035 47 73

E-posta

info@mardinbarosu.org.tr
mbbasinyayin@gmail.com

KEP Adresi

mardinbarosu@hs01.kep.tr

Baskı

Şan Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Hamidiye Mh. Anadolu Cd. No: 50
Kağıthane/İstanbul - Tel: 0212 289 24 24
Sertifika No: 45170

Av. Muhammed Melik İlhan
Basın Yayın Komisyonu
Genel Yayın Sorumlusu

Değerli Okuyucularımız,

Mardin Barosu olarak, hukuk camiamızla ve halkımızla daha güçlü bir bağ kurmak, mesleki gelişimi desteklemek, toplumsal sorunlara dikkat çekmek ve hukukun üstünlüğünü savunmak amacıyla çıktığımız dergi yolculuğumuzun 5 Nisan sayılı dergimizin ikinci sayısına ulaşmanın gururunu yaşıyoruz. Birinci sayımızda başladığımız bu serüven, büyük bir özveri ve katkı ile devamını sürdürmektedir. Bu sayının hazırlanmasında emeği geçen tüm meslektaşlarımıza, yazarlarımıza, komisyon ekibimize ve özellikle de okurlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Mardin Barosu dergisi, sadece bir yayın organı değil; aynı zamanda mesleğimizin gelişimine katkı sağlayan, hukukun doğru anlaşılmasına yönelik önemli bir araçtır. Her sayıda, ülke ve dünya gündeminde hukukla ilgili önemli meseleler, meslektaşlarımızın deneyimlerinden ve hukuk dünyasındaki yeniliklerden paylaşımlar yer alacak. Bu süreçte, hukukun evrensel değerlerini savunmak, adaletin teminatı olmak ve meslektaşlarımızla daha yakın ilişkiler kurmak amacıyla dergimizin içeriklerini zenginleştirmeye devam edeceğiz.

Hukukun gelişimi, yalnızca bir meslek grubu için değil, tüm toplum için önemlidir. Bizler, Mardin Barosu olarak, toplumsal sorumluluklarımızı yerine getirirken, aynı zamanda mesleki gelişimimizi sürdürebilmek için çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Dergimizin bu sayısı da işte bu sorumlulukla şekillendi. Her sayımızda olduğu gibi, bu sayımızda da yer alan makale ve yazılar, edebiyat ile hukuk sentezi, görüşler ve analizler, hukuk dünyasının farklı yönlerine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Ayrıca, dergimizi daha da ileriye taşımak için okurlarımızdan gelecek her türlü geri bildirim, öneriye ve katkıya büyük önem veriyoruz. Hep birlikte daha güçlü bir hukuk topluluğu oluşturmak adına, birlikte üretmeye ve daha fazla paylaşmaya devam edeceğiz.

Son olarak, 5 Nisan sayılı dergimiz ile meslektaşlarımızın Avukatlar Gününü kutlar, okurlarımıza keyifli bir okuma dilerim. Hep birlikte, daha aydınlık bir geleceğe, hukukun üstünlüğüne ve adaletin hâkim olduğu bir toplum inşa etmek için çalışmalarımıza devam edeceğiz.

MAKALE

6
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
AVUKATLIK MESLEĞİ
Mardin Cumhuriyet Başsavcısı
Mustafa Akbulut

10
12 KIZGIN ADAM VE CİNSİYETİN
GÖLGESİNDE ADALET - HUKUKTA
KADIN TEMSİLİNİN YOKLUĞU
Av. Berivar DÜDÜK

12
KURUM AVUKATLIĞI
Av. Abdulkadir DUYAN

14
HUKUKA AYKIRI DELİLLER VE DELİL
DEĞERLENDİRME YASAKLARI
Av. Murat KONAK

18
VAROLUŞÇULUK
YOLUNDA
KARMAŞIK İNSAN
Av. Ömer Ali KAYRO

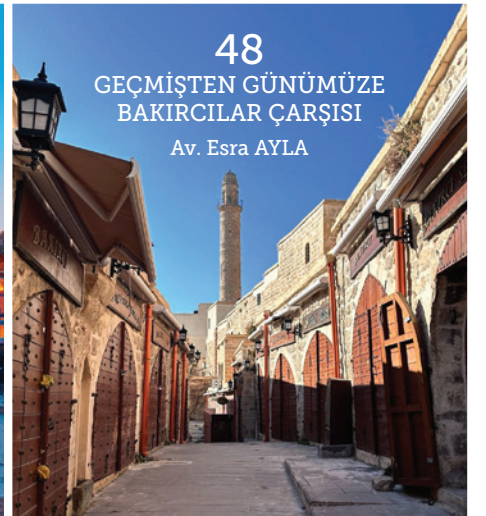
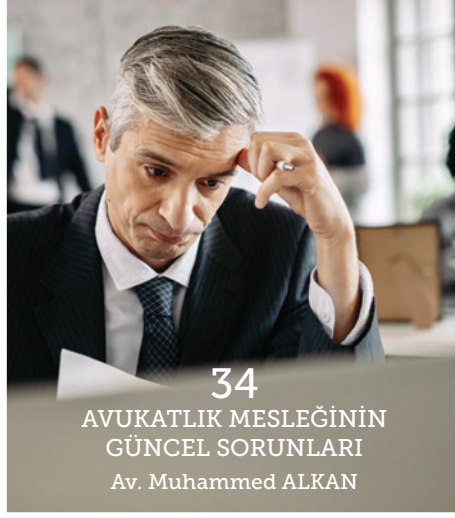
22
EŞİTLİK VE ADALET MASALI
ORWELL'İN YENİLGİSİ
Av. Nimetullah DÜZGÜN

26
ADALETİN TEMELİNDE,
HUKUK YOLUNDA BİR ADIM:
AVUKATLIK STAJININ ARDINDAN
Av. Şeymanur ALPAYDIN

29
TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL
VERİLERİN KORUNMASI, KİMLİK
BİLGİLERİNİN PAYLAŞIMI:
HUKUKİ SORUMLULUKLAR VE
YASAL ÇERÇEVE
Av. Oıcaıy SEKİZKARDEŞ

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AVUKATLIK MESLEĞİ

Kıymetli meslektaşlarım!
Bugün bir değişiklik yapalım ve avukatlık mesleğinin mazisine kısa, öz ve eğlenceli bir yolculuğa çıkalım istedim.

Bildiğiniz üzere Osmanlı Devleti'nde yargılamalar Şer'iye Mahkemelerinde yapılmakla birlikte iki tür hukuk sistemi uygulanmaktaydı. Bunlardan ilki İslam Hukuku, ikincisi ise Örfi Hukuk'tu. Bilinenin aksine uyuşmazlıkların çözümünde örfi hukuk daha çok yer buluyordu. Keza gayrimüslimler için uygulanan hu-

kuk sistemi de her toplumun geleneklerini esas alan örfi hukuka dayanmaktaydı. Haliyle mahkeme kararları da bölgeden bölgeye farklılıklar gösterebiliyordu.

Osmanlı'da mahkeme başkanı olan Kadılar, Anadolu ve Rumeli olmak üzere iki Kadıaskere (Kazas-ker) bağlı olarak görev yapıyordu. Yalnızca şehir merkezlerinde mahkemeler vardı ve kadılar Kadıaskerler tarafından atanıyordu. Doğa ve din bilimleri medresede öğretildiği için müderrisler de yine Kadıaskerler tarafından atanıyordu.

Adalet Bakanı olarak tanımlayabileceğimiz Kadıaskerlerden Rumeli Kadıaskeri, Divan-ı Hümayun'da Sadrazam'dan (Veziriazam'dan) sonra geliyordu. Öyle ki adaletin önemini vurgulamak için Fatih Sultan Mehmed Han tarafından Topkapı Sarayı'nın zemin seviyesinin en üst noktasına Adalet Kulesi inşa edildi. Bazı mühim davalar ise kadılar tarafından değil, Kadıasker'in sunumu ile Yüce Divan misali Divan-ı Hümayun'da kurultay tarafından karara bağlanıyordu.

Kadılar en üst düzey devlet görevlisi olduğu için sıkı bir medrese eğitiminden geçiyor ve görevlerindeki hassasiyet nedeniyle 2-3 yılda bir yer değiştiriyordu. Kadılara yardımcı hâkimlere Naib deniyordu. O zaman da mahkemelerde zabıt kâtipleri görev yapıyordu. Mübaşirlere Muhzır (Hazır eden), Baş mübaşire ise Muhzırbaşı deniyordu.

Eski toplumlarda yargılama faaliyetleri sırasında zanlının savunmasına yardımcı veya davacının taleplerine tercüman olabilecek modern manada bir avukatlık mesleği yoktu. Bunun yerine daha ziyade alanında uzman olan ve bilirkişi olarak kabul edilebilecek kişilere görüşlerinin sorulması ile yetiniliyordu.

Ülkemizde 1839 tarihli Tanzimat Fermanı ve 1856 tarihli Islahat Fermanı ile temel hak ve hürriyetler yeniden düzenlendi. Bunun sonucu olarak batıdaki düzenlemelere benzer birçok yeni yasa kabul edildi. 1876 tarihli Dava Vekilleri Nizamnamesi ve 1885 tarihli Dava Vekillerine Dair Kararname ile dava vekilliği ilk kez düzenleme altına alındı. 1869 yılında Adalet Teşkilatı Kanunu ve 1871 yılında Mahkemeler Kanunu yürürlüğe girdi. Müddeiumumilikler (Başsavcılıklar) bu kanunla kuruldu. 1879 yılında Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Kanunu yürürlüğe girdi. Darülfünun Hukuk Mektebi 1874 yılında eğitime başladı. 1880 yılında Hukuk Mektebi adını aldı. O yıllarda bir tane olan Hukuk Mektebi yılda yalnızca 40 mezun verebiliyordu.

1840 tarihli Ceza Kanunu ile birlikte kadılık kaldırıldı ve yerine Meclis-i Tahkikat isimli yargı makamı ihdas olundu. Şeriye Mahkemeleri kaldırılarak yerine Nizamiye Mahkemeleri kuruldu. Temyiz Mahkemesi

ise "Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye" ismini aldı. Bu yüksek mahkeme 1868 yılında ikiye ayrılarak; idari yargıda "Şurayı Devlet" yani Danıştay, adli yargıda ise "Divan-ı Ahkâm" yani Yargıtay ismini aldı. Yargıtay binası ilk önce Sivas ilindeydi, daha sonra Eskişehir'e, son olarak Ankara'ya taşındı.

Bildiğiniz üzere Osmanlı toplumunda Tanzimat öncesinde avukatlık veya dava vekilliği gibi bir meslek yoktu. Zira şer'î mahkemelerinde tatbik edilen şer'î hukuk, aynı zamanda fıkıh ilmi gerektirdiği için bu alanda en yetkin kişiler yine davaları karara bağlayacak olan kadılardı. Örfî hukukta ise kadılar, bilirkişi olarak kabul edilebilecek kişilerin görüşlerini duruşmada dinleme yetkisine sahipti. 1879 tarihli ilk usul kanunundaki düzenlemeye göre bazı davalarda "zanlının müdafasında vekil bulundurulması zarurî" hale getirildi, aksi halde verilecek hüküm "kenenlemeyekun" yani yok hükmünde sayılıyordu.

Mecelle'ye göre hukuk davalarında vekil olacak kişi akli başında (bilgili) ve mümeyyiz (seçkin) bir kimse olarak tarif ediliyordu. 1876 tarihinde Mahkemeler Kanunu'nda yapılan değişiklik ile Adliye Nezaretinden (Adalet Bakanlığından) ruhsat almadan dava vekilliği yapılamayacağı düzenleme altına alındı. Yine bu yasa ile dava vekillerinin bağlı olduğu ilk baro, Dava Vekilleri Cemiyeti adı ile kuruldu.

1876 tarihli Dava Vekilleri Nizamnamesine göre dava vekili unvanı ilk kez burada kullanılmış ve dava vekilleri için Hukuk Mektebi mezunu olma şartı aranmıştır. Ayrıca ilk baro olarak kabulü mümkün dava vekilleri meclisi de burada düzenlenmiştir. Bir tesa-düf müdür bilinmez ama dava vekilleri ilk toplantılarını 5 Nisan 1878 tarihinde İstanbul'da yapmışlardır. Bu toplantıya sadece 11 tanesi Müslüman olmak üzere toplam 63 dava vekili katılmıştır. Cemiyet, 1911 tarihinde dava vekilliği için 3 yıl staj yapma ve Dava Vekilleri Cemiyetinden ruhsat alma şartı getirilmiştir.

Hukuk tarihimizde avukat ibaresi ilk kez 1884 tarihli Doğu Rumeli Vilayetinde yürürlüğe giren Avukatlık Kanunu'nda kullanılmakla birlikte bu yasa da avukat ve dava vekili arasında nitelik olarak bir fark gözetilmemiştir. Modern manada avukatlık mesle-

ği ilk kez 3 Nisan 1924 tarihli ve 469 sayılı Muhamat (Himaye, Savunma) Kanunu ile tanımlanmış, avukat ibaresi yerine aynı yetkilere sahip Muhami (Savunan, Hami) unvanına yer verilmiştir.

Yasanın 1. maddesinde Muhami şöyle tanımlanıyordu: Bilûmum mesâili hukûkiyede (hukuki meselelerde) eshâbı mürâcâata sifâhî veya tahrîrî itâ-yı rey (yazılı ve sözlü görüş bildirmeye ehil) ve müsted'ât ve levâyah (dilekçeler ve yazılarda) ve her nevî evrakı tanzîm ve mahkemeler ve hakemler ve bilcümle daire ve meclisler huzurunda eshâsı hakîkiye ve hükmiyeye (gerçek ve tüzel kişileri) ait hukuku bilvekâle takip ve dâvâ ve müdafaa etmeği meslek ittihaz edenlere muhâmi denir.

Yasanın 2. maddesinde Muhâmi olabilmenin şartları düzenlenmiştir. Burada yasanın 2/2. maddesi dikkat çekicidir. Buna göre; "Cinayet veya muhilli namus ve haysiyet bir cünha ile mahkûm veya suisöhretle meşhur ve müstehîr olmamış bulunmak" şartı aranmıştır. Yasa maddesi ile hüküm altına alındığı üzere avukatlık mesleği başından günümüze kadar saygın ve seçkin bir meslek olarak kabul edilmiştir.

Yine avukat olabilmek için aranan şartlardan bir tanesi de yasanın 2/6. maddesine göre Cinayet Mahkemeleri bulunan merkezlerde 3 yıl staj yapmış olma şartıdır. Bu düzenleme de mesleğe verilen önemin bir göstergesidir. Keza yasanın 11. maddesine göre hâkim, savcı ve adalet müfettişlerinin avukat olabilmesi için kendi mesleklerini en az 10 yıl icra etmiş olmaları da zaruridir.

Yasanın 4. maddesinde; "Muhâmi-bizzat her nevî muamelei ticârîye icrasından dahi memnûdurlar" ibaresine yer verilmiş, böylece avukatların saygınlığı nazara alınarak ticaretle meşgul olmaları yasaklanmıştır.

Yasanın 3. maddesi avukat olabilmek için Darülfünun Hukuk Medresesi'nden yani İstanbul Üni-

versitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olma şartı aramıştır. Çünkü 1924 yılında ülkemizde başka bir hukuk fakültesi mevcut değildir. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için 5 Kasım 1925 tarihinde Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi açılmış ve 1926 yılında yapılan değişiklik ile Muhamat Kanunu, "Avukatlık Kanunu" adı altında, Muhâmi unvanı ise Avukat unvanı ile tadil edilerek günümüze kadar gelmiştir. 1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, yapılan kapsamlı tadilatlarla birlikte hâlen yürürlüktedir.

Peki, avukat unvanı dilimize nereden gelmiştir? Latince'de Advocatus tabiri mahkemeye çağrılan savunmacı tanık anlamına gelmektedir. Almanca ve akraba dillerde hâlen Advokat avukat demektir. Fransızca ve İtalyanca'da da ise Avocat avukat demektir. Bizdeki karşılığı ise Avukat şeklinde tezahür etmiştir.

Eski Roma'da mümtaz bir kimse olup ateşli konuşmalar yapan bilge hatiplere "Advocatus" deniyordu. Bu kişiler, senatoda ve davalarda haklı gördükleri kişileri ve konuları heyetler huzurunda savunuyorlardı. Üstün meziyetleri ve orijinal fikirleri olan, kalabalıklar önünde güzel konuşan, soylu sınıftan gelen imtiyaz sahibi bilge kişiler meseleler karşısında karar verici olan kişi ve heyetlerin isabetli karar vermelerine yardımcı oluyorlardı.

Roma'da yargılanmakta olan bir zanlı, kendisini savunması için tanık olarak seçkin bir kimseyi çağırıldığında, bu kişiye Advocatus deniyordu. Onlar hem bilge hem de doğru söz sahibiydi. Sözlerin senet kabul edildiği bir hukuk düzeninde asla yalan söylemeyen avukatlar, sözlerine başlamadan önce doğruluk yemini ediyorlardı. İşin ilginç tarafı, avukatlar zanlının haksız olduğunu anladıklarında davadan çekilmek zorundaydı.

Roma'nın en tanınmış avukatı, aynı zamanda bir şair ve düşünür olan meşhur Ovidius'tur. Ovidius,

avukatlık mesleğiyle ilgili tarihe geçen şu sözleri söylemiştir: “Nasıl ki güzel bir kadının para karşılığında güzelliğini satması utanç verici ise, bir avukatın da para için bilgisini satması o kadar utanç vericidir.” Çünkü Roma’da avukatlık, bilgelik ifadesi ve bir onur mesleği olduğu için bir avukatın savunma karşılığında para alması hem yasak hem de onur kırıcı bir davranış olarak kabul ediliyordu. Roma’nın ünlü düşünürü Çiçeron ve ünlü Roma İmparatoru Sezar da aynı zamanda iyi birer hatip olarak bir dönem avukatlık yapmışlardır.

Fransa’da ise avukatlara “kamu sovalyeleri” deniliyordu. Bu ifade, mesleğin saygınlığından ileri gelen bir soyluluk ve asalet ifadesi olarak kullanılıyordu. İngiltere’de ise avukatlık soylu bir meslekti ve mensupları özel bir üniforma giyiniyorlardı.

1789 tarihindeki Fransız İhtilali’nden sonra, 19. yüzyıldan itibaren cumhuriyetçi akımlar güçlenip kanunlaşma hareketleri başladığında avukatlık mesleği de yeni boyutlar kazandı. Öyle ki yasama meclislerinin büyük kısmı avukatlardan oluşuyordu. Günümüzde dahi birçok demokratik ülkede yasama meclislerinin ekseriyeti avukatlardan oluşmaktadır.

Avukatlık ve savunma denilince ilk akla gelen alim ve düşünür elbette savunma sanatının mucidi Yunan Filozofu Sokrates’tir. Tarihte ilk baronun da Atina’da kurulduğu kabul edilmektedir.

İşte günümüzde kendilerine Advocat/Avocat yani Avukat olarak hitap ettiğimiz meslek mensuplarının unvanı, Latince bir kelime olan Advocatus’tan türemiştir. Osmanlıca’daki karşılığı ise savunmacı anlamında kullanılan Muhamidir. Günümüz Türkçesinde ise halen “savunma makamı” yaygın olarak kullanılmaktadır. Buradaki savunma kelimesi, bir suçlamaya veya saldırıya karşı yapılan müdafaa anlamından ziyade kişileri “koruyucu”

manasındaki “himaye” kelimesinden gelmektedir. Himaye makamı günümüze savunma makamı olarak gelmiştir.

İlk kez 5 Nisan 1958’de İzmir’de 5 ilin baro başkanları bir toplantı düzenlemişlerdir. Bunlar; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Sivas barolarıdır.

Toplantıda, Barolar Birliği’nin kurulması ve toplantı tarihi olan 5 Nisan’ın da her yıl Avukatlar Günü olarak kutlanması kararlaştırılmıştır. Bu toplantıdan on bir yıl sonra, 1969 yılında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu kabul edilmiş ve yasanın geçici 10. maddesi ile Türkiye Barolar Birliği kurulmuştur. Onların murat ettiği üzere halen 5 Nisan tarihi Avukatlar Günü olarak kutlanmaktadır.

Ekonomik, politik ve siyasal kaygılar bir tarafa, bütün hukukçuların temel gayesi; sütunları fazilet, mülkü devlet, sarkini millet ve kudreti hikmet olan adaletin tecel-lisidir. En büyük insanlık erdemlerinden birisi olarak kabul edilen adalet, insanlık tarihi boyunca değişik toplumların ve kültürlerin en büyük ülküsü olmuştur. Doğrusu, adaletle hükmeden toplumlar tarihte büyük devletler ve medeniyetler inşa etmişlerdir.

Güçlünün her zaman haklı olmadığı, zalimler karşısında mazlumların korunduğu daha adaletli bir dünyanın hayalini kuran bilge hukukçular! Karanlık dehlizlerde yolumuza ışık tutan ve bir mucize eseri bizlere her zaman doğru yolu gösteren, adına vicdan dediğimiz hikmetli fısıltıların daima sizlerle birlikte olması dilek ve temennisiyle Avukatlar Günü kutlu olsun...

Selam ve sevgiyle...

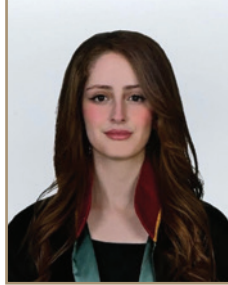
Mustafa Akbulut
Mardin Cumhuriyet Başsavcısı

12 KIZGIN ADAM VE CİNSİYETİN GÖLGESİNDE ADALET HUKUKTA KADIN TEMSİLİNİN YOKLUĞU

Av. Berivar DÜDÜK, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 249408

Hukuk meslekleri; toplumsal adaletin sağlanmasında önemli bir rol üstlenen, sosyal ve ekonomik yapıları denetleyen ve kuralların ihlali durumunda bireylerin haklarını savunan bir meslek grubudur. Ancak hukuk mesleklerinde kadının yeri tarihsel olarak sınırlı kalmış, bu meslekler erkek egemen bir meslek olarak görülmüş, kadınlar genellikle toplumun diğer alanlarında olduğu gibi bu mesleklerde de arka planda kalmışlardır. Çoğu zaman toplum tarafından kadınların mesleğe girmeleri engellenmiş ya da kendi

deyimleriyle daha “kadınsı” mesleklerde yer almaları beklenmiştir. Son yıllarda toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sağlanan ilerlemelerle birlikte kadınların hukuk alanındaki rolü güçlenmeye başlamıştır. Ancak kadınların hukuk mesleklerinde erkek meslektaşlarından farklı olarak karşılaştıkları zorluklar, toplumsal eşitliğin hala tam anlamıyla sağlanmadığını ve bu yolda aşılması gereken önemli engeller olduğunu işaret etmektedir. Bu zorluklar genelde toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, işyerinde cinsiyetçi tutumlar, düşük ücretler, ai-

le-iş dengesi gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu durum, hukuk sisteminde cinsiyetçi kalıpların ve toplumsal önyargıların bir yansımasıdır.

Kadınların hukuk mesleklerinde geri planda kalmasının en önemli nedeni ise erkek egemen toplumsal yapı ve bunun hayatımızın her alanında gözler önüne serilmesidir. Bahsettiğimiz erkek egemen yapı hayatımızın her alanında; işte, yolda, izlediğimiz dizi ve filmlerde, bulunduğumuz sosyal ortamlarda karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada 1957 yapımı 12 Kızgın Adam filmi çarpıcı bir örnek sunar. Filmde bir cinayet davası üzerine karar verecek olan jüri üyelerinin tamamı erkektir. Amerikan adalet sisteminin işleyişine yönelik eleştiriler içeren bu filmde, jüri üyeleri herhangi bir mesleki vasfa sahip olmayan, toplumun farklı kesimlerinden gelen bireylerdir. Ancak, toplumun her alanından insanların jüriye seçilmesi prensibine rağmen, bu grubun içinde tek bir kadın dahi bulunmamaktadır. Bu eksiklik tesadüfi değildir; aksine, hukuk sisteminin ve toplumsal cinsiyet rollerinin bir sonucudur. Kadınların hukuki süreçlerden dışlanması, yalnızca mahkemelerdeki temsiliyet açısından değil, adalet sisteminin işleyişi bakımından da ciddi bir sorundur. Bir kadının sesinin duyulmadığı, tamamen erkeklerden oluşan bir yargı süreci, sadece dönemin toplumsal yapısını değil, aynı zamanda hukuk mesleklerinde kadınların hala karşılaştığı ayrımcılığı gözler önüne sermektedir.

Kadınların hukuk mesleklerinde daha fazla yer alması, yalnızca adaletin ve eşitliğin sağlanması açısından önemli değildir; aynı zamanda mesleğin kendisi de bundan fayda sağlamaktadır. Kadınların hukuk alanındaki temsili artmadıkça, adalet sistemi eksik ve tek taraflı olmaya mahkûm olacaktır. Örneğin 12 Kızgın Adam'da erkek bakış açısının tersine, kadınların farklı bakış açıları ve empati yetenekleri, hukuk sisteminin daha dengeli ve adil işleyi-

Kadınların hukuk mesleklerinde artan temsili, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından da önemli bir adımdır. Kadınların karar alma süreçlerine katılması, toplumsal cinsiyet normlarını aşacak ve daha adil bir hukuk anlayışının temellerini atmaya katkıda bulunacaktır.

ni sağlayacaktır. Kadınların özellikle aile içi şiddet, cinsel taciz ve kadın hakları gibi konularda, erkeklerle kıyasla daha duyarlı ve kapsayıcı kararlar verebileceği vurgulanabilmektedir.

Kadınların hukuk mesleklerine daha fazla katılımı, daha çeşitli perspektiflerin meslek içinde yer bulmasına olanak tanıyacaktır. Ve bu da kararların daha geniş bir toplumsal yelpazeye hitap etmesini sağlayacaktır.

Kadınların hukuk mesleklerinde artan temsili, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından da önemli bir adımdır. Kadınların karar alma süreçlerine katılması, toplumsal cinsiyet normlarını aşacak ve daha adil bir hukuk anlayışının temellerini atmaya katkıda bulunacaktır. Sonuç olarak; erkek egemen yapılarla şekillenen hukuk sistemlerinin daha kapsayıcı hale gelmesi, her bireyin adalet karşısında eşit olmasını sağlayacak ve toplumun; hukuka ve adil bir düzene olan inancı artacaktır.

KURUM AVUKATLIĞI

Av. Abdulkadir DUYAN, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 100403

Kurum avukatlığı, kamu ve özel sektör kuruluşlarının hukuki işlerini yürüten avukatların görev aldığı önemli bir meslek dalıdır. Türkiye’de kurum avukatlarının çalışma koşulları, yetkileri ve karşılaştıkları sorunlar, hukuk sisteminin işleyişi açısından kritik bir öneme sahiptir.

Kurum avukatlarının yetki alanlarının belirlenmesi, özlük haklarının korunması ve hukuki bağımsızlıklarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Kamu kurumları ve özel kuruluşlar hukuki süreçlerini yürütmek ve mevzuata uygun hareket etmek için kurum avukatlarından destek alır. Kurum avukatları, ilgili kuruluşun hukuki işlerini yürütmek, mahkemelerde temsil etmek ve hukuki danışmanlık sağlamak gibi birçok görevi üstlenir. Ancak, kurum

avukatları çalışma koşulları, özlük hakları ve yetkileri açısından çeşitli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların çözülmesi, hukuk sisteminin sağlıklı işlemesi için elzemdir.

1. Kurum Avukatlığının Tanımı ve

Görevleri

Kurum avukatı, bir kamu veya özel sektör kuruluşunun hukuki işlerini yürütmekle görevli avukattır. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’na göre, avukatlar bağımsız çalışabileceği gibi bir kurum bünyesinde de görev yapabilir. Kurum avukatlarının görevleri genel olarak şu şekildedir:

- Kurumun taraf olduğu davalarda temsil edilmesi ve savunma yapılması,

- Sözleşmelerin hazırlanması ve hukuki uygunluk denetimi,
- Kurum içi hukuki danışmanlık hizmeti verilmesi,
- İdari ve hukuki düzenlemelere uygunluğun sağlanması,
- Hukuki risklerin değerlendirilmesi ve önleyici tedbirlerin alınması,
- Kurum içinde hukuki bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Mevzuat değişikliklerinin takip edilerek kuruma yönelik uyarılar yapılması.

2. Türkiye’de Kurum

Avukatlarının Karşılaştıkları Sorunlar

Kurum avukatları ile serbest çalışan avukatlar arasında özlük hakları açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Kamu kurumlarında çalışan avukatların maaşları düşük seviyelerde kalmakta, vekalet ücretlerinin adil dağıtılmaması gibi problemler yaşanmaktadır. Özel sektörde çalışan avukatlar ise genellikle fazla mesai yapmak zorunda kalırken yeterli ücret ve sosyal haklardan mahrum bırakılmaktadır. Kurum avukatlarının ücret politikalarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Özellikle kamu kurumlarında çalışan avukatlar, çok sayıda davayı takip etmekle yükümlüdür. Buna ek olarak, yeterli sayıda avukat istihdam edilmemesi nedeniyle iş yükü artmakta, avukatların verimliliği düşmekte ve iş motivasyonu azalmaktadır. İş yükünün fazla olması, avukatların hukuki işlemlerinde hata yapma riskini de artırmaktadır.

Birçok kurumda avukatlar, hukuki danışmanlık hizmeti sunmalarına rağmen karar alma süreçlerinde etkin bir role sahip değildir. Hukuki risklerin önlenmesi için avukatların kurumsal süreçlere daha aktif katılım sağlaması gerekmektedir. Kurum avukatlarının karar mekanizmalarına daha fazla

dahil edilmesi, kurum içi yönetim süreçlerine katkı sağlayacaktır.

Kurum avukatlarının yetkilerini, haklarını ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta bazı eksiklikler bulunmaktadır. Bu eksiklikler, avukatların görev tanımlarını ve çalışma koşullarını net bir şekilde belirleyememektedir. Ayrıca, bazı kurumlarda avukatların yöneticilere bağımlı hale gelmesi mesleki bağımsızlık açısından risk oluşturmaktadır.

Türkiye’de kurum avukatları, kamu ve özel sektörün hukuki işleyişinde önemli bir role sahiptir. Ancak, mevcut sistemde özlük hakları, iş yükü, yetki ve mevzuat eksiklikleri gibi birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunların çözülmesi, hem hukuk sisteminin daha sağlıklı işlemesine hem de kurum avukatlarının mesleklerini daha etkin ve verimli bir şekilde icra etmelerine katkı sağlayacaktır.

3. Çözüm Önerileri

Kurum avukatlarının maaşlarının ve özlük haklarının iyileştirilmesi, çalışma koşullarının daha adil hale getirilmesi gerekmektedir. Vekalet ücretlerinin adil dağıtılması ve sosyal hakların artırılması önerilmektedir.

Kamu kurumlarında daha fazla avukat istihdam edilerek iş yükü dengelenmeli, teknolojik altyapı güçlendirilmelidir.

Kurum avukatlarının hukuki bağımsızlığını koruyacak düzenlemeler getirilmelidir. Yöneticilerden bağımsız olarak hareket edebilmeleri için özel yasal çerçeveler oluşturulmalıdır.

Sonuç

Türkiye’de kurum avukatları, kamu ve özel sektörün hukuki işleyişinde önemli bir role sahiptir. Ancak, mevcut sistemde özlük hakları, iş yükü, yetki ve mevzuat eksiklikleri gibi birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunların çözülmesi, hem hukuk sisteminin daha sağlıklı işlemesine hem de kurum avukatlarının mesleklerini daha etkin ve verimli bir şekilde icra etmelerine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu
- Türkiye Barolar Birliği Raporları
- Güncel mevzuatlar
- Yargıtay kararları

HUKUKA AYKIRI DELİLLER VE DELİL DEĞERLENDİRME YASAKLARI

Av. Murat KONAK, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 233553

Ceza hukuku anlamında “hukuka uygunluk”, delilin sahip olması gereken özelliklerden biridir. Delillerin hangi koşullarda hukuka uygun olmadığını yani hukuka aykırı olarak nitelendirilebileceğinin sınırlarının belirlenebilmesi için bu ifadenin neyi kastettiğinin açıklanması gerekmektedir. Ceza yargılamasında hukuka aykırı delil kavramı; hukuk kuralları ve ceza muhakemesi hukuku normlarına aykırı elde edilmiş olan her türlü delil olarak tanımlanabilir.

Doktrindeki baskın görüşe göre, hukuka aykırılık ifadesi; eylemin yalnızca ceza hukukuyla değil, tüm hukuk düzeniyle gelişmesi, tüm hukuk düzenine aykırı bulunması anlamındadır. Bu kapsamda Ceza Muhakemesi Kanunu ve Türk Ceza Kanunu dışında Anayasa, uluslararası sözleşmeler, medeni kanun vb. herhangi bir hukuki düzenlemeye aykırı olarak temin edilen delil, hukuka aykırı olarak elde edilen deliller uyuşmazlık konusu vakıanın çözümünde ispat aracı olarak kullanılamazlar.

Ceza muhakemesinde temel amaç maddi gerçeği ortaya çıkartmak olduğundan kural olarak “her şey her şey ile ispat olunabilir.” Ceza yargılamasında delil serbestliği ilkesi geçerli olmasına rağmen bu ilke sınırsız değildir. Örneğin CMK 148 kapsamında yasak usulle alınmış bir ifade vakianın ispatında kullanılamayacaktır.

Ceza muhakemesinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında yapılan işlemlerin hukuka uygun yürütülmesi esastır. Bu sebeple delillerin elde edilmesi ve değerlendirilmesi sırasında hem soruşturma hem de kovuşturma makamlarına getirilen sınırlamalara “delil yasakları” denir. Hukuka uygunluğun denetimi delil yasakları ile sağlanır. Bu yasaklar delilin elde edilmesinde, ileri sürülmesinde ve nihayet değerlendirilmesinde karşımıza çıkar.

Maddi gerçeğin araştırılması aşamasında kişisel ya da toplumsal değerlerin korunması zorunludur. Nitekim Yargıtay’ca da delil yasaklarını “delil elde etme yasakları” ile “delil değerlendirme yasakları” arasında ikili bir ayırım yapmaktadır. Bu nedenle delilin elde edilmesinde kıstas olarak kabul edilen sınırlamalara “delil elde etme yasakları” denir. Delil hukuka uygun olsa dahi değerlendirme aşamasında her delil değerlendirilmeye alınmaz buna da “delil değerlendirme yasakları” denmektedir.

Maddi vakianın çözümünde kullanılan delillerin değerlendirilmesi için öncelikle hukuka uygun olmasıdır bunun yanı sıra delilin duruşmaya getirilmiş ve tartışılmış olması gerekmektedir. Bir bulgunun delil olarak değerlendirme konusu yapılabilmesi için, öncelikle, olayı temsil etmesi, akla ve maddi gerçeğe uygun olması, ayrıca hukuka uygun olması gerekir.

A) HUKUKA AYKIRI DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Delil yasaklarına ilişkin olarak Anayasa’nın 38/6. maddesinde yer alan “Kanuna aykırı elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemeyeceği” ‘ne ilişkin hüküm ve 5271 Sayılı CMK’nın 217/2.maddesinde “Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.” Söz konusu hükümler devletin sahip olduğu gücün hukuk devleti ilkesine

uygun bir biçimde kullanılması, temel hak ve özgürlüklerin zedelenmemesi için önemlidir.

Delil yasakları ceza yargılamasında var olan her türlü makama getirilen sınırlamalardır. Yargı makamının yanı sıra, iddia ve savunma makamlarınca da ileri sürülen ispat araçlarının yukarıda detaylıca açıkladığımız unsurları barındırması gerekmektedir. Yasak yöntemlerle elde edilen hiçbir delilin vakianın çözümünde kullanılmaması gerekmektedir. Örneğin CMK 119 gereğince arama kararı olmaksızın konutta arama yapılması usul ve yasaya aykırı olacaktır.

Delil yasakların kabul edilmesinin başlıca nedeni yasak usullerden olan işkencenin önüne geçmektir. Bu konuda Kıta Avrupası ve Anglo Amerikan hukuk sistemi farklılıklara sahiptir. Ülkemizin de dahil olduğu Kıta Avrupası hukuk sisteminde delil yasaklarıyla amaçlanan insan hakları ile temel hak ve özgürlükleri korumaktır. Anglo-Amerikan hukuk sisteminde ise kolluğun disiplin altına alınması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde delil yasakları bakımından yeknesaklık yoktur. Any. 38. Maddesinin 6. fıkrasında kanuna aykırı delillerin kullanılamayacağı hüküm altına alınmışken. CMK 206 “kanuna aykırı”, CMK 217 “hukuka uygun”, CMK 289 ise “hukuka aykırı” yöntemlerle elde edilen delillerden bahsetmektedir. CMK 206 gereğince mahkeme, bir delilin ortaya konulması talebini incelerken bu delilin hukuka aykırı olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapmak zorundadır. CMK m.217/2 hükmü gibi m.206/2-a hükmü de Anayasa m.38/ 6’da yer verilen bu nitelikteki bulguların delil olarak kullanılamayacağı yönündeki düzenlemeye uygun olarak hukuka aykırı olan delilin yargılamada hiçbir şekilde kullanılmaması hedeflenmiştir. Hukuka aykırı yöntemler kullanılarak elde edilen delile dayanılarak hüküm tesis edilirse, bu hüküm mutlak surette bozulacaktır (CMK m. 289/1-i)

Hukuka aykırı delillerin ceza muhakemesinde kullanılıp kullanılmayacağı konusu tartışmalı bir konudur. Hukuk sistemlerinin farklılık gösterilmesinden ötürü ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Konuya ilişkin farklı görüş ve yaklaşımlar olsa da Türk doktrini hukuka aykırı delillerin hükme esas alınmama-

sı konusunda neredeyse hemfikirdir. Fakat yargısal alanda yeknesak bir tutum sergilendiği söylenemez. Örneğin Yargıtay eski kararlarında basit hukuka aykırılıkların görmezden gelerek hukuka aykırı delilleri hükme esas almıştır. Son zamanlarda ise bu yanlış bakış açısından uzaklaşarak hukuka uygun olmayan bütün delillerin hükme esas alınmaması gerektiği yönünde kararlar vermiştir.

Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 25.11.2014 günü verdiği kararda, gecikmesinde sakınca bulunan halin söz konusu olmadığı durumlarda, tedbirin koşulları oluşmadığından Cumhuriyet savcısının arama emrinin hukuka aykırı olduğunu ve arama sonucunda elde edilen delil ya da delillerin de hukuka aykırı yöntemlerle elde edilmiş delil olduğunu belirtmiştir.

Bir başka tartışmalı konu ise hukuka aykırı delilin sanık lehine olması durumunda kullanılabilirliği konusudur. Bu konu hakkında farklı görüş ayrılıkları vardır. Bir görüşe göre ceza yargılamasına konu suçla yargılanan sanığın daha fazla zarar görmemesi ve temel hak ve özgürlüğünün ihlal edilmemesi gerekçesiyle hukuka uygun şekilde elde edilmeyen delillerden faydalanabileceğini söylerken, bir başka görüşe göre delil hukuka aykırı olarak elde edilmişse başka bir şeye gerek olmaksızın faydalanılamayacağı görüşüdür. Mutlak değerlendirme yasağı doğrultusunda kanaatimce de hukuk devleti anlayışıyla hareket edilmesi gerekmekte olup yasak usulle elde edilen her türlü delilin dosyadan çıkartılması ve hükme esas alınmaması gerekmektedir.

Delillerin değerlendirilmesinde ikili bir ayrıma gidilmektedir. Bunların ilki mutlak değerlendirme yasağı iken diğeri ise nispi değerlendirme yasağıdır.

A-1) Mutlak Değerlendirme Yasağı

Hukuka aykırı yollardan elde edilen delillerin soruşturma ve kovuşturma aşamasında kullanılması yasaktır. Ceza yargılamasına konu vakıanın çözüme kavuşturacak nitelikte olsa bile kanun koyucunun koymuş olduğu kurallara aykırı elde edilmiş delilin kullanılmaması gerekmektedir. Hukuka aykırı delilleri değerlendirme yasağının iki temel amacı vardır:

Hukuk devleti anlayışı doğrultusunda bireylerin hukuki güvenliğini sağlamak, bir diğer amacı ise delil toplamada en önemli konumda olan kolluğu disipline ederek hukuka uygun çalışmalarını sağlamaktır.

Hukuka aykırı olarak elde edilen delillerin kullanılması yargılamanın hakkaniyetini zedeler. Mutlak değerlendirme yasağı anlayışı bakımından hukuka aykırı delillerin kullanılamayacağına yönelik katı bir yaklaşım vardır. Bu sebeple mutlak değerlendirme yasağı “yasak ağacın meyvesi de yasaktır” anlayışı ile hareket eder.

Anayasanın 38/6.maddesindeki kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulguların delil olarak kullanılamayacağı ve hükme esas alınamayacağına ilişkin hüküm ile CMK'nın 217/2.maddesindeki “Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir” hükmü yine CMK'nın 206. maddesindeki kanuna aykırı elde edilmiş delillerin ortaya konmasının reddedileceğine ilişkin hüküm, hiçbir istisna veya farklı uygulamaya izin vermez ve herhangi bir niceliksel ifade kullanmaksızın, hukuka aykırı delilleri mutlak olarak değerlendirme dışı bırakmaktadır.

Yargıtay'ın da son zamanlarda vermiş olduğu kararlarda da bu görüştedir. Örneğin (YCGK, 25.11.2014, 2014/8- 166, 2014/514, UYAP). Kararında "...Dolayısıyla, Cumhuriyet savcısının arama konusundaki istisnai yetkisinin doğabilmesi için gereken kanuni şartlar oluşmadan, verilen arama emri ile buna dayalı olarak gerçekleştirilen arama işleminin hukuka aykırı olduğu ve arama sonucu elde edilen suçta konu tabanca ve eklerinin de hukuka aykırı yöntemlerle elde edilmiş delil olduğunun kabulünde zorunluluk bulunmaktadır. Bu itibarla; sanığın evinde hukuka aykırı olarak gerçekleştirilen arama işlemi sonucu elde edilen maddi delil ile buna ilişkin düzenlenen tutanağın, yerel mahkemece hükme esas alınmaması isabetlidir" şeklinde ele alınmıştır. Yine (YCGK, 28.04.2015, 2013/464-2015/132, UYAP). kararında "... somut olayda; kolluk tarafından aramanın 5271 sayılı CMK'nun aramanın güvenilirliği ile ilgili 119/4. maddesinin "Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur." **amir hükmüne aykırı olarak o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi hazır bulundurulmaksızın yapılması nedeniyle icrası bakımından hukuka aykırı olduğu ve arama sonucu elde edilen suçta konu mermilerin hukuka aykırı yöntemle elde edilmiş delil niteliğinde bulunduğu kabulünde zorunluluk bulunmaktadır.**" şeklinde karar alınmıştır. Yargıtay kararlarından da anlaşıldığı üzere mutlak değerlendirme yasağının temel amaçlarından birisi kolluk güçlerini disipline etmektir. Keyfi müdahaleleri engellemek ve bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin zedelenmemesi açısından bu yaklaşım kanaatimce de yerindedir.

A-1.1) Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi

Hukuka aykırı olarak elde edilen bir delil doğrultusunda hukuka uygun bir delil kullanılabileceği konusu tartışma konusudur. Örneğin işkence ile birlikte ifadesi alınan şüphelinin verdiği beyanda cinayette işlediği silahın yerini söylemiş olması halinde silah delil olarak kullanılabilecek midir? Yasak ağacın

meyvesi de yasaktır. (fruits of the poisons tree) anlayışı doğrultusunda değerlendirilen hukuka aykırı delillerle elde edilmiş olan delil hukuka uygun olsa da yine de kullanılamaz. Bu yaklaşım, ilk kez Amerikan Yüksek Mahkemesi hâkimi Frankfurter tarafından Nordone v.US, (1939, 509, US 558) davasında dile getirilmiştir.

Bir başka tartışma konusu ise hukuka aykırı delillerin dosyadan çıkartılıp çıkartılmayacağı konusudur. Kanaatimce, ceza muhakemesini gerçekleştiren hâkimin, etkilenmemesi için henüz dosya önüne gelmeden hukuka aykırı elde edilen delilin dosyadan çıkartılması gerekmektedir. CMK 217'ye göre bir delilin değerlendirilebilmesi için duruşmaya getirilmesi ve hâkimin huzurunda tartışılması gerekmektedir. Söz konusu delilleri ise hâkim vicdani kanaatine göre yorumlar. Hâkimin de bir insan olduğu göz önüne alındığında bahse konu delillerden etkilenmemesi hayatın olağan akışına aykırı olacaktır. Kimi görüş hukuka aykırı elde edilmiş delil olsa da dosyada muhafaza edilmesi görüşünde olsa da yukarıda açıklanan nedenlerle çıkartılması gerekmektedir.

A-2) Nispi Değerlendirme Yasağı

Mutlak değerlendirme yasağından farklı olarak nispi değerlendirme yasağı, hukuka aykırı delili doğrudan reddetmez. Ceza yargılamasının amacı olan maddi gerçeğin ortaya çıkartmak olduğundan hukuka aykırı olarak elde edilen delil ile sübut bulan eylem arasında maddi vakianın çözümü arasında hâkim değerlendirme yapar. Her somut olayı ayrı ayrı değerlendiren hâkim suçun aydınlatılması için ele geçen hukuka aykırı delilin sanık aleyhine ihlal edilen hak arasında mukayese yapar ve ispat aracı olarak kullanılıp kullanılmayacağı konusunda bir kanıya varır.

Nispi değerlendirme yasağı, basit hukuka aykırılıkları görmezden gelerek sübut bulan eylemin ortaya çıkartmak ve maddi gerçeğin çözüme kavuşmasını amaçlamaktadır. Örneğin bir arama sırasında o yer ihtiyar yerinden veya komşulardan iki kişinin hazır edilmesi gerekirken şekle tabi bu şartı yerine getirmemesi hali örnek gösterilebilir.

VAROLUŞÇULUK YOLUNDA KARMAŞIK İNSAN

Av. Ömer Ali KAYRO, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 143093

İnsanın en doğal refleksi hayata tutunmaktır. Hayata tutunma gayesi ile hareket eden insanoğlu zorlu hayat yolunda diğer canlılardan en güçlü iradeye sahip olanıdır. Keza insanoğlu sadece etten kemikten değil, ruhtan ve kalpten bir bütünlük taşır. Ömrümüzün sonuna kadar sahip

olduğumuz ruhsal devinimler, iradi mekânizma, duygusal normlar ve varoluşumuzla beraber bizimle varoluşunu koruyan genetik faktörler ve ana rahmine düştüğümüz andan itibaren doğduğumuz coğrafyanın taşıdığı tüm sosyo-kültürel-siyasi-hukuki dinamikleri gerek hayata tutunma şekli-

mizi gerekse de hayata karşı oluşturduğumuz bakış açımızı belirler. Her bir faktör kendi içinde tutarsızlık yaşayabilirken diğer yandan normlar arası karmaşık çatışmalar, hayata tutunma ve ele alınan bakış açısı üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. Zira andığımız bu olgular insanın iç dünyasında sahip olduğu karmaşa içerisinde dışa dönük değer yargıları yaratmaktadır.

Bu olguların hukuk mesleğine olan yansımaları sosyolojik açıdan daha fazladır. Çünkü mesleki faaliyetlerimizi sürdürürken birçok meslektaşımız, ceza yargılamasına dahil edilen şüpheli veya sanık müvekkillerinin işlendiği iddia edilen suça konu eylemlerinin ardında yatan psikolojik etmenleri de elbette hissetmiş, çözümlenmiş veya anlamışlardır. Çünkü biz avukatlar savunma hakkı yolunda, müvekkillerimizin bazen iç sesi bazen vicdanı bazen de nefesi olmuşuzdur. Bu neticede var olan her eylemin ardında, insanoğlunun hayata tutunma reflekslerinin farklı yönleri ile karşılaşmışızdır. Bu içgüdü ile eylem halinde bulunmak her birey için farklılık arz etmektedir. Değer yargıları, yaşanılan toplum, sahip olunan irade ve vicdan bu tutunmanın birçok metodundan birkaçıdır. Örnek vermek gerekirse: Bir suçlunun sırf suça konu bir eylem olduğundan değil! toplumun değer yargıları ile uyuşmayan bir eylemi karşısında toplum tarafından hoş karşılanmayacağı gerçeği ile yüzleşip daha üst bir norm kabul edilen yaşam hakkı gibi kutsevi bir değeri yok sayıp öldürme eylemini gerçekleştirmesi o kişi için hayata tutunma metodunu gösterir. Buradaki asıl refleks, hiç kuşkusuz toplum tarafından dışlanma, ayıpsanma ve yok sayılma korkusundan doğmaktadır. Bu korku ve hezeyan, insanın sahip olduğu karmaşık doğası, içselleştirilmiş ruhsal çatışmaları, sahip olduğu statü ve toplumun gelenekselleşmiş bir yığın değerler bütününden doğar.

Hayata tutunma noktasında her zaman ahlaki bir zemini bulamayabiliriz. Zira ahlak yargılarının yine biz insan ürünü olduğunu kabul ettiğimizde evrensel bir ahlak ilkesi idea olmaktan öteye geçemeyecektir. İnsan ürünü olan her bir eylem, fikir, kural, kanun

ve adaleti sağlama yolunda her bir girişimin altında insanın içselleştirdiği değerler bütünü ve kendi içinde yarattığı karmaşık ruh yatmaktadır. Bu karmaşık düzlem içerisinde adil olabilme, vicdani davranabilme, iç duygularla iç dünyayı dışa yansıtabilme olgusuna sahip olduğumuz ana etkenler belirler. Bu etkenler çoğu zaman pratik yaşamımızda menfaatlerimiz uğruna şekillenmekte ve buna göre hayata bakış açısı kazandırabilmektedir. Bu evrilmenin bireysellikten toplumsallığa uzanan süreç içerisinde sahip olunan içsel karmaşanın dışa vurumu ile de bireyler arasında mutlak bir çatışma hali yaratması beklenilecek bir durumdur. İşte bu sırada bireylerin sahip olduğu değerler ile harmanlanmış kurallar bütünü olarak addettiğimiz yasaların ardında yatan esas gerçeğin, insan ve insanın hayata tutunabilme gayesi ile kullandığı metodu ortaya koymaktadır. Yasaların ortaya konuluş şekli, edinilen amaç, uygulanış biçimi insan eline verilmiş olup bu yetki ile donatılan insanın kaderine bırakılmıştır. Böylesine büyük bir güç ile donatılan insanın sahip olduğu kültür, eğitim, ahlak, vicdan, akıl ve edindiği tüm yaşamsal birikimleri pratiğe dökmediği müddetçe edindiği gücün mutlak otoriter etkisi altında, müthiş bir infiale sebebiyet verecektir.

Adaletin bir terazisi olsa, bu adil olur muydu bilinmez! İnsan eliyle yazılan kurallar, yasalar, suç nitelikleri ve öğretileri ve cezalar ne kadar kapsayıcı olur? Tartışılır... ama hakikat şu ki doğanın sahibiymiş gibi davranan insanın, doğanın bir parçası olduğu gerçeğiyle yüzleşip evrene karşı bir bütün olarak özgürlük sınırlarını benimsemesi gerekmektedir. Çünkü doğadaki tüm canlılar, varlık ve sistemler sırf insan hizmetine adanmamış olup tüm bu döngünün içerisinde insan, sistemin bir parçası konumdadır. Bu sebeple kendi arzuları, içsel karmaşık ruh modellerinin dışa vurumu ile doğaya hükmetmenin yanı sıra ne yazık ki güçsüz olduğu için, kadın olduğu için, çocuk olduğu için, hayvan olduğu için farklı cinsel kimliklere sahip oldukları için kısacası zayıf ve savunmasız görüldüğü için zulme uğrayanların tek değil; bu döngü içerisinde yer alan en ufak bir taşın,

bir toz parçacığının bile hakkı var olmalıdır. Bu hak, toplumu oluşturan her bireyin sahip olduğu vicdan, ahlak, varoluş anından itibaren yeryüzünde elde ettiği tüm birikimlerin türevi olan, insan olma olgusuna sahip olmakla korunabilir. Nitekim canlılar arasında en çok hak sahibi olan insan, en korkunç olan varlıktır. Akıl sınırlarını zorlayacak derecede kötülük tasarlayabilen, sırf amaç edindiği değerler uğruna yaratacağı infiali ve matemati hesaplamadan telafisi mümkün olmayan zararlara sebep olan insanlar..! Medyada yer aldıkça normalleşen ve artan suçlar... Normalleştirme adı altında giydirilen kılıflar...

İşte tam bu noktada iç dünyamızda yaşadığımız duygular ve ruhsal devinim ile karmaşalar, hayata bakış açımız ile birlikte eylemlerimizi de belirler. İnsanın zaman zaman en karanlık duygularıyla yüzleşip, bu durumu kabullenmeyişi karşısında dönüştüğü canavar..! Ve bu tutum karşısında kara kaplı kitaplarda yer alan kurallar, kanunlar ve cezalar... Peki ya açığa çıkmayan suçlar! Ve yine evrensel olmayan suç türleri... En karmaşık duygular üzerine ayakta duran insanın karanlık tarafı ile yarattığı müthiş acılar karşısında konulan yasalar kapsayıcı mı? Hukuk sistemi yeterli mi? Konulan kurallar ve yaptırımlar evrensel bir ahlaki ilke taşıyor mu?

Bir annenin gözünde en büyük acı ve dünyanın en büyük suçlusu, nasıl ki evladına kıyanlarsa bir yoksulun gözünde de en büyük suçlu, ekmeğini çalanlardır. İnsan eliyle yazılan kurallar bütünü ile ele alınan kanunlar bazı acıları dindirmeye yeter mi? Bu tıpkı, bir yılanın insanı ısırmasına benzer. Yılan ısırıldıktan sonra yılanın peşinden koşup intikam almaya çalışmak, ona her gün lanet etmek, vücuda yayılan zehrin etkisini azaltır mı?

Konulan kanunlar, kurallar, ahlaki değerler, örfler, sahip olunan ruh ve irade noktasında açığa çıkan eylemler ve bu eylemlerin yine bu eksen etrafında

bir karşılık görmesi ile değil, gerçek anlamda sahip olunan vicdanın evrensel ölçüde karşılığının olup olmayışıdır. Evrensel bir suç olmayabilir ancak evrensel bir ahlak ve vicdan kuramından söz edilebilir. Şöyle ki bir toplumun suç olarak addettiği bir eylem başka bir toplumda suç karşılığı görmeyebilir. Nitekim ahlak ve vicdan düzleminde evrensel bir değer yargısı ve ilkesinin tarihten süregelen yadsınamaz bir gerçek olduğu bilinmektedir. Ahlak ve vicdan, insanın sahip olduğu iç savaşının türevi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu noktada hukuksal normları bir yana bıraktığımızı varsayarsak bile her vicdan kendi kanununu, kuralını yaratır. Ve bu ilke, insanın

hayata tutunma metodunu ortaya koymaktadır. Bu anlamda ortaya konulan ilke ve metodlar, yasakoyucu, yürütme ve yargısal makamları temsile yetkili insan için de geçerlidir. Bir suç karşılığında konulan yasa hükümlerince verilen cezada mutlak surette aranan ahlak ve vicdan yargısı, uygulanan yasanın işlevini ortaya koymaktadır. Zira vicdani kanı taşımayan bir yargı kararının, toplum nezdinde örselenmiş, ciddiyetini kaybetmiş ve saygı duyulmayan bir karar olarak görülmesi gibi... Yasaların işleniş

tarzında aranan değerlerin korunmaması, doğru uygulanmaması, belli değerler uğruna üstün olana öncelik tanınması kabul edilebilir değildir. Buna değinmemizin esas amacı, toplumun varlık sebebi olan bireyin ahlaki ve vicdani değerlerinin eksikliği neticesinde gelecek adına inşa edilen yıkık düzen ile oluşacak infialerdir. Yasayı oluşturan insan... Uygulayan insan... Yargılayan insan... İçindeki karmaşa ve iç savaşına yenik düşüp canavarlaşan insan..!

Hayat sandığımız kadar uzun soluklu değildir. Böylesine kısa bir hayat diliminde kendi kişisel menfaatlerimizle şekillendirdiğimiz eylemler ve fikirlerimiz, başka hayatları olumsuz etkileyebilmektedir. Hani dedik ya her vicdan kendi kuralını yaratır diye;

Hayat sandığımız kadar uzun soluklu değildir. Böylesine kısa bir hayat diliminde kendi kişisel menfaatlerimizle şekillendirdiğimiz eylemler ve fikirlerimiz, başka hayatları olumsuz etkileyebilmektedir. Hani dedik ya her vicdan kendi kuralını yaratır diye; her fikir de kendi eylemini yaratır. Asıl olan insanın sahip olduğu vicdandır.

**Yasayı oluşturan insan...
Uygulayan insan... Yargılayan insan...
İçindeki karmaşa ve iç savaşına
yenik düşüp canavarlaşan
insan..!**

her fikir de kendi eylemini yaratır. Asıl olan insanın sahip olduğu vicdandır. Hangi işi yapıyorsak yapalım, o işin niteliği ne olursa olsun vicdan ve ahlak düzleminde bir özveriyle yapmak durumundayız. Aksi hali silsile halinde sistemleri etkileyebilmekte ve bir döngüyü bozabilmektedir. Alınan eğitimin bir yerlere varma, bir statüye sahip olma amacı gütmemesi toplumun akıbetinin iyiye gitmediği göstermektedir. Oysa ki bir bebeğin ilk şekillendiği yer ailesinin sıcak meskenidir. Bu meskende eğitim adına verilen ilgi, sevgi, sıcaklık ve hoşgörü ile büyüyen bebek, yine bu yerde edinir vicdan ve ahlak değerlerini... Karmaşık ruh halini de yine bu meskende alır. Şöyle ki psikoloji kuramlarında bir yetişkinin sahip olduğu korku, içsel kaygılar, hayata bakış açısındaki dengesizlikler çocukluk dönemlerinde yaşadığı travmatik olaylardan türemektedir. Bu travmalar, yıllar sonra birçok haksızlıkların, vicdansızlıkların, ahlaktan uzak tutumların ve büyük suçların ana kaynağı haline gelmektedir. Bu sebeple aile içinde alınan eğitimin, doğadaki sistemin bir parçası olabilmenin, vicdanlı ve ahlaklı olabilmenin ve insan olabilmenin esasını oluşturmalıdır. Bir çocuk bu ekseninde büyütülmelidir. Eylemler ve fikirler açısından da hayata tutunma metodu, sağlam temeller üstüne inşa ettirilmelidir.

Evet değerli okuyucular! Deneme tarzında ele aldığım bu metinde insanın ruhsal psikolojisinin, sosyolojik gerçeklerinin, içinde bulunduğu toplu-

mun tüm değer yargılarının her bir eylem üzerindeki tesirini ve eylemlerin ardındaki vicdan- ahlak yaklaşımını farklı bir metod ile dile getirmeye çalıştım. Gündelik hiçbir olaya değinmeden okuduğunuzda aklınızda, aldığımız her bir dosyanın bir yığın evraktan ibaret olmadığı, bu evraklarda insanın temelindeki ruhun yattığını ve her bir sayfasında o insandan tüm izleri taşıdığını göstermek, hayata karşı beklenti sahibi olan insanın kendi iç dünyasında yaşadığı çatışmanın sonucu olarak eylemlerinin vücut bulduğunu, karmaşık ruha sahip insanın salt pragmatik yaklaşımı ile tüm değer yargılarını yerle yeksan ettiği, verilen kararlarda insanın sahip olduğu vicdan ve ahlaki temelinde adil olabilmenin gerektiği konusunu karmaşık bir ruha sahip insan edası ile kaleme dökmeye çalıştım. Dergimizde yayınlanması için şahsıma bu sayfayı ayıran, mensubu olduğum Mardin Barosuna teşekkürlerimi sunuyorum. Gelecek yarınlarımızın aydınlık olması dilekleriyle... Hepinize sevgi dolu selamlar...

EŞİTLİK VE ADALET MASALI ORWELL'İN YENİLGİSİ

Av. Nimetullah DÜZGÜN, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 138156

1945 yılında Birleşik Krallıkta bir kitap yayımlanır. Bu kitap, hukuk ve edebiyatın iç içe geçtiği, siyasi hicvin en iyi örneklerinden biri olur. Alegorik bir metinle iktidar hırsını, yozlaşmayı ve sınıfsal ayırımı hayvanlar üzerinden anlatması bakımından kitap hemen dikkat çeker ve elden ele dolaşmaya başlar.

Bahsedilen kitap, George Orwell'in Hayvan Çiftliği isimli eseridir.

Bilindiği üzere hukuk ve edebiyatın serüveni eskiye dayanmaktadır. Edebi metinler, hukukun temel ilkeleri ile toplumsal sorunları sorgularken, hukuk

ise beşerî ilişkileri şekillendirir. Nihayetinde bu ilişki, insanın doğasını anlamaya dair ipuçları verir. Görünürde SSCB yönetimini eleştiren Hayvan Çiftliği, hukukun çeşitli alanlarında derin mesajlar sunan önemli bir uyarı metnidir.

Roman, Manor Çiftliği'nde başlar. Çiftlik sahibi Bay Jones'un kötü muamelesine maruz kalan hayvanlar bir değişim isterler. Bilge bir domuz olan Eski Major, hayvanlara bu düzene karşı çıkmalarını önerir. Hedef özgürlük, eşitlik ve adalettir. Eski Major'un ölümü sonrası bir akşam çiftlik sahibi hayvanlara yemek vermeyi unutunca, bu umursamaz-

lik bardağı taşırın son damla olur. Hayvanlar yönetime başkaldırır, insanları çiftlikten kovup idareyi ele geçirir. Daha sonra hayvanlar “Tüm hayvanlar eşittir” ilkesi dâhil olmak üzere yazdıkları Yedi İlkeye dayanarak kendi yasalarını yaparlar. Zamanla, domuzlar (özellikle lider Napolyon) köpeklerin de yardımıyla iktidarı ele geçirerek insanlardan daha kötü bir şekilde çiftlikteki hayvanları sövmeye başlar. Nihayetinde domuzlar, çiftlikten kovdukları insanlarla birleşerek, hayvanların eşitlik, refah ve özgürlük arzusuna ihanet eder ve “Tüm hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar diğerlerinden daha eşittir” realitesiyle hayvanları baş başa bırakır.

Kitabın içeriği metafor, uyarı ve göndermelerle doludur. Mesajı tarih boyunca güncelliğini koruyan bir konu olunca, hakkında çok sayıda yazının yazıldığını tahmin etmek zor olmaz. İşbu yazıda ise romandaki metaforlar, sadece iş hukuku kapsamında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

İş hukuku, çalışan ile patronun hak ve sorumluluklarını belirlemek ve iş yerinde çalışma barışını korumak üzere kurulan bir dengedir. Bu denge, eşit davranma, adil ücret, mola hakkı, sendikalaşma, eğitim gibi belli başlı ilkelere üzerine kuruludur.

Günümüz çalışma hayatı ile romandaki çalışma hayatı arasında benzerlikler olduğu kadar farklılıkların da olduğunu söylemek mümkündür. İş hukuku, çalışanların haklarını koruma amacı güderken, Hayvan Çiftliği’ndeki otoriter yapının gerek devrimden önce gerekse sonra, bu hakları sistematik olarak ihlal ettiği görülmektedir. Örneğin çiftlikte, çalışma süreleri, iş güvenliği ve sağlık standartları gibi konularda yasal düzenlemelerin bir olmadığı anlaşılmaktadır. Çiftlikte hukukun temeli “Dört ayak üzerinde yürüyen veya kanatları olan herkes dosttur” gibi subjektif ilkelere dayanır. Romanda, bu ilkelere uyulmaması halinde ne gibi bir yaptırımın uygulanacağı belli

değildir. Belirlilik olmadığı için, devrimin ilerleyen zamanlarında otoriter yönetimin altındaki hayvanların haklarının günden güne ihlal edilmesi kaçınılmaz olur. Günümüzde de bazı işverenlerin, çalışanlarına ‘biz bir aileyiz, kardeşiz, hakkınızı yemeyiz’ gibi pratikte karşılığı pek olmayan bir söylemle, iş yerindeki çalışma saatleri, ücret, mola hakkı gibi önemli konularda belirlilikten kaçındıkları görülmektedir. Habil ve Kabil’den bu yana süre gelen bir kardeş kavgası olduğu göz önüne alındığında dostluk ve kardeşlik söylemlerinin iş hayatında her zaman olumlu sonuçlar doğurmayabileceği, iş ilişkisinin net hükümlerle düzenlenmesi gerektiğini vurgulamak gerekir. Gerçekten de çiftlikteki hayvanların dost ve eşit olduğuna dair yaklaşımın, sömürü ve haksızlığa mâni olamadığı, aksine Napolyon otoritesinin güçlenmesini kolaylaştırdığı söylenebilir.

Hayvan Çiftliği’nde çalışanlar, uzun saatler boyunca emeği karşılama-
cak ölçüde çok düşük ücretler karşılığında çalışmaktadır. İlaveten çalışanların sosyal hakları (mola hakları, tatil günleri vb.) göz ardı edilmektedir. Çiftlikte atlar, eşek Benjamin ve tavuklar çok çalıştıkları halde, haklarının neredeyse tamamının ihlal

edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla çalışanların tükenmesine karşın patron Napolyon bu durumu görmezden gelmektedir.

18’inci yüzyılın sonlarından beri işçiler, sendikalaşma hakkına sahip olup bu sayede toplu sözleşme yaparak haklarını savunma imkânına kavuşmuştur. Hayvan Çiftliği’nde ise hayvanların sendika hakkının olmadığı ve böyle bir eksikliği de pek hissetmedikleri görülmektedir. Esasında devrim, bir nevi sendikal hareket olarak, dayanışma ve çalışma hürriyetinin sembolüdür. Ne var ki domuzlar, köpeklerin de yardımıyla çiftlikte hâkimiyeti güçlendirdikçe, devrimin amacından saptığı ve dayanışma iradesinin paralıze olduğu görülmektedir.

Hayvan Çiftliği'nde hayvanların eğitim ve gelişim fırsatları da yoktur. Her ne kadar Snowball, devrimden hemen sonra çiftlikte bir eğitim sistemi yerleştirmeye çalışsa da Napolyon'un hışımına uğrayıp çiftlikten kovulduğu için bu projesi yarıda kalır. Hayvanlardaki bilinç ve eğitim eksikliği, onları manipüle etme konusunda domuzların işini kolaylaştırır. İlaveten bu durumun, hayvanların haklarını savunma becerilerini zayıflattığı da söylenebilir. Örneğin Benjamin gibi gün görmüş, tabiri caizse feleğin çemberinden geçmiş bir eşek, çiftlikte gündün güne artan baskıyı fark etmesine rağmen sessiz kalmayı tercih eder. Problemi önemsemez ve böyle gelmiş böyle geçer diye düşünmektedir. Bu pasiflik, hayvanların emeğinin yok sayılmasına ve onların sadece birer iş gücü olarak görülmelerine neden olur.

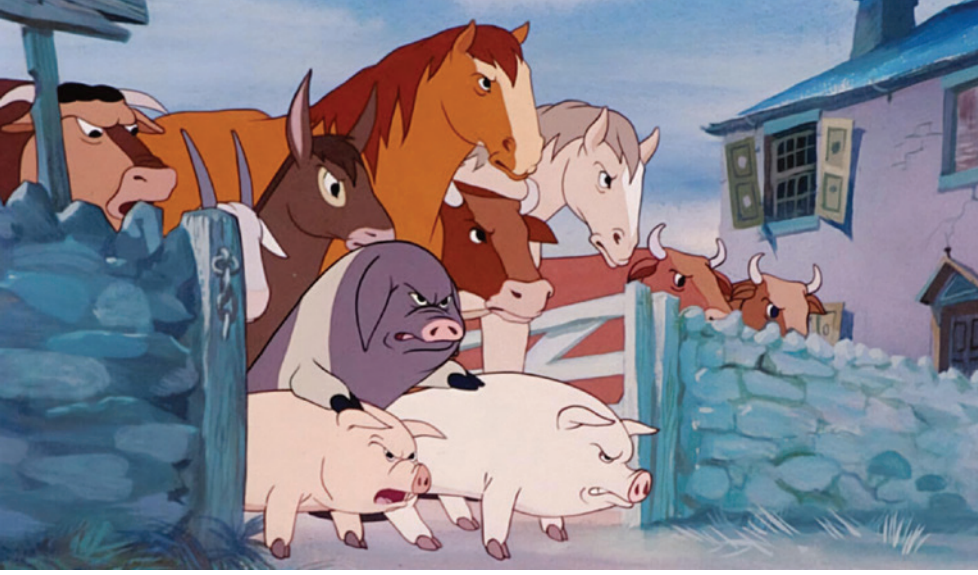
Bir müddet sonra hayvanlar topluca çalıştıkları halde, sadece domuz ve köpeklerin çıkarları doğrultusunda yaşamaya zorlanırlar; bu da çalışma hayatında eşitlik ve adalet anlayışının tamamen rafa kaldırıldığını, emek 2 sömürsünün devrimden önceki hale geldiğini gösterir. Nihayetinde hayvanlar, dost ve kardeşlik motivasyonu ile çalıştıkları için daha iyi bir yaşam beklerken, kendilerini daha fazla sömürünün içinde bulurlar. Diğer bir deyişle domuzlar, hayvanların emeğinden faydalanarak bolluk içinde yaşarken; ücret eşitsizliğinden dolayı diğer hayvanlar yetersiz gıda, sağlık, mola ve müreffeh yaşam koşulları gibi asgari bir yaşam için gereken standartların neredeyse tamamından mahrum kalmakla göz göze gelir. Hayvanlar, çiftlikte "asgari ücretle" çalıştırılırlar. Bilindiği gibi asgari ücret; 'bir işçiye ne kadar ücret ödenirse açıklıktan ölmez' düşüncesinin hukuki ismidir. Çiftlikte de domuzlar hariç diğer hayvanların asgari ücretle geçinmeye zorlandığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla çiftlikte

adil ücret ve ücrette eşitlik ilkesinin ihlal edildiği görülür. Uğruna eski patron Bay Jones ile savaşmayı göze alacak kadar önem verilen bu kadim değerlerin, çiftlikte yalnızca bir kavram olarak kalmasına ve pratikte uygulanamamasına yol açar. Nitekim romanın sonuna baktığımızda, hayvanların, başlangıçta arzuladıkları eşitlikten çok uzak bir hayat sürmekte oldukları görülmektedir. Orwell, bu eserle, emeğin değerini hatırlatmanın sürekli bir mücadele gerektirdiği ve insan doğasının sömürmeye ne kadar hızlı bir şekilde meyledebileceğini vurgular. Kadim değerler, sadece bir hedef değil; aynı zamanda korunması gereken bir ahlaktır.

Napolyon'un, çiftliği çürüten ahlaki sistemi sorgulamaktan alıkoymak ve kontrol altında tutmak için başvurduğu yol da dikkat çekicidir. Tahmin edileceği üzere bu yol bilgi kontrolü ve manipülasyon için propaganda yapmaktır. Çiftlikte bu manipülasyon aktif ve pasif olmak üzere iki türlüdür. Pasif manipülasyon koyunlar aracılığıyla yapılır. Koyunlar kör bir şekilde itaat eden, başka hayvanların konuşmalarını hep beraber çıkardıkları 'meee' 'meeee' 'meeee' sesiyle kesen bir kitledir. Hayvanlar, çalışma koşullarının

kötüleştiğini fark etseler de koyunlar ve bir açıdan da Moses karakteri yüzünden hesap sormaktan men edilirler. Aktif manipülasyon görevi ise Squealer isimli bir domuz ile Moses isimli bir kargadadır. Squealer, adeta Hitler'in propagandacısı Goebbels gibi çiftliği yanıltma ve yanlış yönlendirme konusunda ustalıklı çalışır. Moses ise hayvanlara, emek, adalet, eşitlik gibi temalardan bahsetmek yerine, öldüklerinde gidecekleri ve hayal ürünü bir yer olan Şeker Kaplı Dağlardan bahsedip durur. Kendisi aynı zamanda bir ajan ve çok akıllı bir konuşmacıdır. Hayvanlar ondan nefret eder çünkü hiç çalışmaz ve sadece öykü anlatır. İşte bu şartlarda olan çiftlik hayvanları, üstüne

eğitimsizlik ve yanlış bilgilendirme eklendiğinde, haklarını müdafaa etme konusunda yetersiz kalır.

Bu noktada Boxer karakterine değinmek gerekir. Boxer, Hayvan Çiftliği'nde işçi sınıfının temsilcisi olarak hem fedakârlığı hem de emek sömürsünü simgeler. Devrime inancı tamdır. Onun hikâyesi, özverili çalışmanın ne zaman tehlikeli hale gelebileceği ve güçlülerin, inanmışları nasıl kullanabileceğini gözler önüne serer. Kendisi çiftlikteki en çalışkan ve kararlı hayvanlardan biridir. Onun karakteri, çalışkanlık ve sadakat gibi birçok önemli temayı ve özellikleri temsil eder. Kendini çalışmaya o kadar kaptırır ki dinlenme ve mola 3 hakkı bile talep etmez; çünkü aynı zamanda sorgulamayan bir yapıya sahiptir. Olayların arka planını ve patronunun gerçek niyetini pek irdelemez. Bu durum, emeğinin sömürülmesine zemin hazırlar. Hikâyenin sonunda yaşadığı trajedi, devrimin ne kadar yozlaştığını göstermesi açısından çarpıcıdır. Sağlığı bozulduğunda, Napolyon'un onu bir veteriner kliniğine göndermek yerine, sucuk yapılınsı diye kasaba göndermesi, hayvanlara yalnızca iş gücü olarak bakıldığının en vurucu örneklerinden biridir. İş hukukunda çalışamayacak duruma gelen işçi malulen emekli edilir. Boxer ise, iş kazası yaşadığında, artık işe yaramadığı düşünülmekte ve gözden çıkarılmaktadır.

Bütün bu hususlar beraber değerlendirildiğinde şu sonuca rahatlıkla varılabilir. Hayvan Çiftliği, yalnızca tarihsel bir dönemi eleştirmekle kalmaz, gücün yozlaştırıcı etkisine kapılan bütün yönetimler ve insan doğası hakkında çarpıcı mesajlar verir. İş hukuku da sermaye ile insan doğasının en çok çatıştığı alanlardan biri olduğundan, roman bu noktada uyarıcı mahiyette mesajlar sunar. Sermaye yozlaştırır, gücü arkasına alan sermaye mutlak yozlaştırır. Ne var ki bu tespiti yapmak çözüme katkı sunmaz, çünkü sermaye realitesini bir kenara koymak mümkün değildir. Bu minvalde sermayeye fren olacak bir denetim sisteminin

olması gerekir. Bu fren de elbette tarafsız, bağımsız bir yargı ile ehliyet ve liyakate dikkat eden otoritedir. Eşitlik ve adalete dair kodifikasyon kıymetlidir; fakat bunları sürdürüp ayakta tutacak sistemi geliştirmek önemli ve hatta hayatî derecede zorunludur. Hayvan Çiftliği'nde yargı, denetim ve yaptırım olmadığı için çiftlik yozlaşmıştır. Buna mukabil bazı toplumların, yargı ve denetim sistemine sahip olmasına rağmen çalışma hayatında yozlaşmaktan kurtulamadığı görülmektedir. Bu durumda asıl önemli olanın yasa veya müeyyide olmadığı, çalışma koşullarında adalet ve eşitliği sağlayacak olan değerlerin eğitim, ahlak ve erdem olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Napolyon'da devrimin amacına sadakat erdemi olmadığı için çiftlik devrim öncesi duruma geri dönmüştür. Hayvanların emeği yine sömürülmüştür. Dahası, çiftlikteki eksikliklerin sebep olduğu sınıfsal ayırım, adalet ve eşitlikten uzak çalışma koşulları ve sadece kendini düşünen patron Napolyon'un uygulamaları adeta felaketin habercisi olmuştur. Denetimsiz sermayenin dönüşebileceği canavar ile emek ilişkisinin berrak ve anlaşılır bir dille gözler önüne serilmesi açısından roman son derece çarpıcı ve önemlidir.

Boxer ve Benjamin karakterlerinden ibret alınması temennisiyle...

ADALETİN TEMELİNDE, HUKUK YOLUNDA BİR ADIM: AVUKATLIK STAJININ ARDINDAN

Av. Şeymanur ALPAYDIN, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 249722

Uzun sürecek bir serüvenin ilk adımını atmak nasıl zor geliyordu... Üniversitede geçen uzun yıllardan sonra her ne kadar aşına olduğumu düşünsem de hukuk camiasının o ilk günü her şey epey farklı gelmişti gözüme. Adaletin soğuk duvarları arasında yapayalnızken hukuk dünyasına dair çok az şey bildiğimi fark etmiştim. Hukuk, okulda öğrendiğim soğuk, nesnel ve çizgisel bir şey değildi. Her bir dosya, bir insanın ha-

yatını, umutlarını ve korkularını taşıyor, her mahkeme kararı bir insanın kaderini değiştiriyordu. O an, adaletin sadece kitaplarda yazılı bir kavram olmadığını, aynı zamanda bir mücadele, bir çaba, bazen de bir kayıp olduğunu anladım. Başvurum için gerekli belgeleri hazırlamak bile heyecan vericiydi.

Bütün bu hazırlıklardan sonra bir yılımı geçireceğim baronun yolunu tutmuş, kapıdan içeri girip "Merhaba, yeni hayatımın ilk günü!" diye geçirmiştim içimden.

Hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Avukatlık, insanlık tarihinin en başından beri kutsal bir meslekti ve bu mesleği icra etmek epey zorluydu. Bütün bu farkındalıklarımla ilk adımı atmıştım. Staj başvurusundan sonra bir askı süreci oluyordu ve bekleyişe geçtim. On beş gün gibi bir süreden sonra heyecanlı ve hızlı bir şekilde evraklarımı almaya gittim. Daha sonra altı ay sürecek adliye stajım başladı. Hastaneler ve adliyeler en dramatik olaylara şahit olabileceğiniz, görece çok can sıkıcı yerlerdir. Adliye koridorları hep soğuktur; korku, telaş ve umut ise hep vardır. Savcılıkta ve farklı mahkemelerde sürecek bu altı ay birçok şeye şahit olacaktım. Yaşadığım yerdeki adliyenin yolunu tutup adalet komisyonuna gittim. Öncelikle savcılık stajım için başsavcıyla görüştürdüler beni. Heyecanla karışık kaygıyla makamında görüştüm. Düşündüğüm gibi olmamıştı açıkçası. Savcı bey, eğer savcı olmayacaksam bu stajın anlamsız olduğunu ve zaman kaybetmek yerine sadece imzaya gelmemi söyledi.

Eve gittiğimde kafamda epey bir soru işareti oluşmuştu. Hukuk sistemi bir bütün değil miydi? İddia makamında avukat olarak mesleğimi ifa ederken yargının diğer makamlarından kopuk bir biçimde mi hareket edecektim? Bu soru işaretleri derin bir melankoliyi beraberinde getirmişti. Yine de umutsuz olamamak gerektiği kanısına vardım. Ve gerçekten avukatlık mesleğini yapmak isteyip istemediğimi sorguladım. Bu sorgulamalarım beni avukatlık mesleğinin tarihçesine götürdü.

Avukatlık, adaletin peşinden giden bir yolculuktur. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu meslek, savunma sanatının kalbinde yer alır. Antik Yunan'dan Roma'ya, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e kadar, avukatlar her dönemde hak ve özgürlüklerin savunucusu olmuştur. Avukat, sadece kanunları değil, vicdanları da savunur. Her davada, her sözde, adaletin sesi olur.

Yaptığım araştırmalar ve okumalar sonrasında da sohbet ettiğim meslek büyüklerim durumu biraz olsun yaşanılabilir kılmıştı. Elbette adaptasyonum kolay olmayacaktı. Gün geçtikçe farklı mahkemelerde stajım devam ediyordu. Duruşma izlemek-

ten büyük keyif alıyordum. Bizzat yer almasam bile büyük resmi görüyordum. İddia, savunma ve yargılama makamını ayrı ayrı gözlemliyordum. Çünkü günün birinde bizzat orda yer alacaktım. Duruşma sırasında tarafların davranışlarını gözlemek insan psikolojisi ve sosyolojik tahliller anlamında kimi zaman kendimi eksik hissediyordum. Bununla alakalı okumalar yapmak ve belki de daha çok insan içine karışmam gerekiyordu. Bunların yanı sıra baroda meslek içi eğitimler oluyordu her hafta. Bu eğitimlere katılımın çok önemli olduğunun bilincinde olarak her hafta katılım sağlamaya çalıştım. Alanında uzman birçok meslek büyüğünün bizzat uygulamaya yönelik anlatımları oldukça faydalıydı. Zaman zaman Türkiye Barolar Birliği'nin düzenlediği eğitimler kapsamında farklı barolardan meslektaşlar ve akademisyenler baromuzda eğitimler verdi. Eğitimlerin temelinde teorik bilgilerden ziyade daha çok meslek içi deneyim ve tecrübe paylaşımı olması beni mesleğe yakınlaştırıyordu. Zaman geçiyordu koskoca bir yıllık stajın neredeyse yarısı bitmek üzereydi. Bu yüzden kendime uygun bir hukuk bürosu arayışına girdim. Bulduğum ilçede birçok görüşme sağladım. Fakat beni üzen birçok durumla karşılaştım. Gittiğim ofislerde genel olarak hoş karşılandığımı söyleyebilirdim. Kıdemli üstatlarımız sürekli meslekteki problemlerden ve kendi staj dönemlerindeki olumlu durumlardan söz ediyordu. Bu durum beni içten içe üzüyor staj yapmaktan vazgeçip mesleği yapmak istemiyordum. Genel olarak ofisi dilediğim gibi kullanabileceğim ve zaman zaman mesleki konularda yardımcı olabileceklerini söylediler. Bu durum oldukça yabancı hissetmeme sebebiyet verdi. Üniversiteden yeni mezun olmuş 23 yaşında bir genç olarak, kendi ayaklarım üzerinde durmak istiyordum her anlamda. Aslında tek isteğim temel insani düzeyde ihtiyaçlarımı karşılamaktı. Bu yüzden çok minimal düzeyde bir ücret beklentim vardı stajdan. Ne yazık ki özellikle bulunduğum Mardin bölgesinde stajyere ücret konusunun en başından beri sorunlu olduğunu öğrendim. Bu durum genç meslektaşlar için büyük dezavantajlar oluşturmaktaydı. Yine de pes etmek

olmazdı. Arayışa devam ediyor, gerekli görüşmeleri yapıyordum. Stajyer arkadaşlarım vasıtasıyla bir ofise gittim. Ve staj döneminden beklentilerimi açık yüreklilikle söyledim. Görüşmemde ilgimi çeken şey yoğun empati duygusu olan ve yaşadığı zorlukları düşünerek bana yol göstermeye gönüllü bir meslektaşla karşı karşıyaydım. Bu durum epey heyecanlandırmıştı beni. Gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra staj yapmaya karar verdim. Ofiste beş yıllık kıdemini doldurmuş iki meslektaşla bu dönemi geçirecektim. Nitekim ilk günden öyle oldu. Sürekli duruşmalara gidiyor, yeni bilgiler ve tecrübe aktarımları oluyordu. En önemlisi işe yarar hissediyordum...

Duruşmalar, müvekkil görüşmeleri, keşifler, cezai görüşmeleri ve dilekçe işleri derken günler bu şekilde geçiyordu. Her gün farklı alanlarda dosyalarla karşılaşıyordum. Uygulamada bu işlerle karşılaşmak sorumluluk yüklemesinin yanı sıra geliştirici etkisi çok iyiydi. Zaman bu şekilde akıp giderken adli tatili dahi geçirmiştik. Kimi zaman karşılaştığımız üzücü olaylara karşı derin bir acı ve elem hissetsem de soğukkanlı kalıp profesyonel yaklaşım, müvekkille maksimum fayda sağlama duygusuyla hareket ediyordum. Sonrasında stajımın son evreleri yaklaşıyordu. Bağlı olduğum baroda staj bitimi için tez yazmamız gerekiyordu. Hukuki meselelerde araştırmalar yapmak benim için her zaman keyifliydi. Biraz araştırma yapıp tez hazırlayacağım konuyu belirleyip yazmaya koyuldum. En sonunda hazırlıklarım bitti ve barodan kurulda sunum yapmak için gün aldım. MABEM kurulu birbirinden oldukça farklı konularda çalışan avukatlardan oluşmaktaydı. Sunumumu yaptıktan sonra sorulanları cevaplamaya çalıştım. Ve en nihayetinde başarılı olduğum açıklandı. Bir sonraki adım ruhsat başvurusuydu. Başvuru yaparken en heyecanlı kısım cübbeli fotoğraf çekindiğim kısımdı. Yanında stajımı tamamladığım avukatın da stajı başarıyla tamamladığını gösteren belgeler de tamamlandıktan sonra her şey hazır. Sanırım staj dönemi, bana en çok sabırlı olmayı öğretmişti. Her şeyin zamanını beklemek gerekiyordu. Ve buna alışıyordum.

Nihayet yaklaşık bir aylık bekleme süresi bitmiş ve ruhsatım gelmişti. Beklediğim gurur verici gün de gelmişti. Mesleğin en onur verici anlarından biridir cübbeyi giymek. Avukatlık cübbesi, yalnızca bir giysi değil, adaletin simgesidir. Her dikişi, hakkın peşinden gitme kararlılığını, her kırışı ise adaletsizlikle mücadele etme azmini taşır. O cübbe, sadece bir meslek kıyafeti değil; insan haklarını savunan, haklının yanında duran bir yemin gibidir. Onu giyen, kendi kimliğinden daha fazlasını taşır, toplumun vicdanına hitap eder, geçmişin ve geleceğin sorumluluğunu omuzlarında hisseder. Cübbe, bir avukatın yalnızca sözleriyle değil, duruşuyla da savunduğu değerleri simgeler. Bunun haklı gururu vardı üzerimde. Ailem, arkadaşlarım ve çok değerli meslek büyüklerinin de katılımıyla güzel bir tören eşliğinde ruhsatımı aldım. Sanırım daha da zor günler beni bekliyordu. Avukatlık, kelimelerin en ağır yükünü taşıyan bir meslektir. Her dava, bir sınav, her savunma, bir savaş gibidir. Zihnin, vicdanın ve adaletin ince çizgisinde yürürken, bazen doğruyu bulmak, bazen susmak gerekir. Zorlukları, yalnızca mücadelenin değil, insan ruhunun derinliklerine inmeyi gerektiren bir yolculuğun izleridir. Bu bilinçle beraber cübbeyi giydim ve ruhsatımı teslim aldım. Hayatımın avukat olarak yeni evresi başlamıştı artık. Hayallerimin benim için gerçekleştiğini görebilme şansına sahip olmak beni mutluluğun nirvanasına götürmüştü. Avukatlık kimliğinin bana yüklediği sorumlulukla beraber toplumun adalet ihtiyacına katkıda bulunmaya hazırdım. İşte böyle geçmişti avukatlık stajı serüvenim...

TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI, KİMLİK BİLGİLERİNİN PAYLAŞIMI: HUKUKİ SORUMLULUKLAR VE YASAL ÇERÇEVE

Av. Olcay SEKİZKARDEŞ, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 81251

Değerli Meslektaşlarım;
Dijitalleşen dünyada özellikle kişisel verilerin korunması hem bireysel hem de toplumsal güvenlik açısından büyük önem taşımaktadır. Türk Hukukunda kişisel verilerin korunması, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ile düzenlenmiş olsa da, günlük yaşamda sık kullanılan **nüfus cüzdanı (TC. Kimlik numarası,) gibi bel-**

gelerin ibrazı ile kimlik bilgilerinin paylaşılması, birçok hukuki sorunu beraberinde getirmektedir. Özellikle dijital platformlarda kimlik bilgisi paylaşımı, veri güvenliği ihlalleri ve dolandırıcılık gibi ciddi riskler oluşturabilmektedir.

Bu makalemizde Türk Hukukunda kişisel verilerin korunması, nüfus cüzdanı ve kimlik bilgisi paylaşımının hukuki sorumlulukları ele alınarak,

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve diğer ilgili düzenlemeler çerçevesinde bu konudaki yasalar üzerinde durulacaktır.

Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte, kişisel verilerin dijital ortamda paylaşılmasının daha yaygın hale geldiği gözlemlenmektedir. İnternet üzerinden yapılan işlemler, sosyal medya paylaşımları ve dijital hizmetler, kişisel bilgilerin kolayca paylaşılmasına olanak tanımaktadır. Bu durum, kişisel verilerin korunması açısından önemli bir hukuki mesele haline gelmektedir. Türkiye’de 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve paylaşılması konusunda belirli kuralları düzenlemiştir. Ancak bu düzenleme, dijital ortamda kimlik bilgisi paylaşımı ve özellikle nüfus cüzdanı gibi belgelerin güvenliği konusunda hala yetersizdir.

Nüfus cüzdanı ve kimlik bilgileri, kişisel veriler kategorisinde yer alır ve bu verilerin izinsiz paylaşılması, kişilerin güvenliğini tehlikeye atabileceği gibi hukuki sorumluluklar da doğurabilir. Bu makalemizde; Türk Hukukunda kimlik bilgisi paylaşımının yasal sınırlarını, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili düzenlemeleri dikkate alınmıştır.

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HUKUKU: YASAL MUHTEVA

Türkiye’de kişisel verilerin korunması, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ile düzenlenmiştir. Bu kanun, kişisel verilerin işlenmesinin, yalnızca belirli, açık ve meşru amaçlarla yapılmasını öngörmekte olup, KVKK, kişisel verilerin yalnızca veri sahibinin rızası ile işlenebileceğini, veri işleyenlerin ise gerekli güvenlik tedbirlerini almasını zorunlu kılmaktadır.

Kimlik bilgileri, ad, soy ad, T.C. kimlik numarası gibi veriler, kişisel veriler arasında sayılmaktadır ve

bu tür bilgilerin işlenmesi, saklanması veya paylaşılması, kanunla belirlenen yükümlülüklerle tabidir. Özellikle dijital ortamda yapılan paylaşımlar, bu verilerin güvenliğini tehlikeye atabilir ve kişisel veri ihlalleri oluşturabilmektedir.

Son yıllarda dijital platformlarda kimlik bilgisi paylaşımı yaygınlaşmıştır. Sosyal medya, alışveriş siteleri, bankacılık uygulamaları gibi dijital ortamlarda kimlik bilgileri, kullanıcı doğrulama ve çeşitli hizmetlerin sağlanması amacıyla kullanılmaktadır. Ancak, kimlik bilgileri üzerinde yapılan bu paylaşımlar, kişisel verilerin korunması kanunları açısından büyük bir risk taşımaktadır.

KVKK, kişisel verilerin dijital ortamda paylaşılmasında, veri sahibinin açık rızasının alınmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, dijital platformlar genellikle bu rızayı alırken, kullanıcıların (aydınlatma metni) tüm haklarını bilerek onay vermeleri pek mümkün olmamaktadır. Bu da kullanıcıların haklarının ihlal edilmesine neden olabilmektedir.

Bahse Konu, Kişisel Verilerin İhlali Durumunda Uygulanan Yaptırımlar Nelerdir?

KVKK, kişisel verilerin ihlali durumunda ciddi yaptırımlar öngörmektedir. Kişisel verilerin izinsiz paylaşılması veya kötüye kullanılması durumunda, ilgili veri işleyen kişi veya kurumlar hakkında idari para cezaları uygulanabilir. Bu cezalar, veri ihlalinin türüne göre farklılık gösterebilir. Ayrıca, veri sahiplerinin uğradığı zararların tazmini, kişisel verilerin kötüye kullanılması durumunda dava açma hakkını doğurur.

Kişisel verilerin kötüye kullanılması ve kimlik bilgisi paylaşımı durumunda, haksız fiil hükümleri de devreye girebilir. Bu tür durumlarda, zarar gören bireyler, tazminat davası açarak maddi ve manevi zararlarını talep edebilirler.

KVKK, kişisel verilerin dijital ortamda paylaşılmasında, veri sahibinin açık rızasının alınmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, dijital platformlar genellikle bu rızayı alırken, kullanıcıların (aydınlatma metni) tüm haklarını bilerek onay vermeleri pek mümkün olmamaktadır. Bu da kullanıcıların haklarının ihlal edilmesine neden olabilmektedir.

AVUKATLIK...

Av. Çelebi ARAZ, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 63889

Mesleğime, Meslektaşlarıma ve Baroma Saygı ile. Her mesleğin bir ruhu vardır. Meslekler vardır; insanı yaşatır. Meslekler vardır; insanı onurlandırır. Meslekler vardır; insanoğlunun en karanlık tarafı ile sürekli sınanır durur. Ve meslekler vardır ki yalnızca bilgiyle değil, karakterle, iradeyle ve vicdanla icra edilir. Avukatlık işte tam da böyle bir meslektir. Avukat, yalnızca yasaların satır aralarına sığınan bir profesyonel değil, aynı zamanda adaletin ruhunu, vicdanın sesini ve toplumun vicdan muhasebesini yapan bir kişidir.

Adalet, tarihin en eski yolculuğudur; insanlık kadar kadim, vicdan kadar derin. İşte bu yolculukta bir avukatın elindeki dosya, yalnızca hukuki metinlerin bir toplamı değildir; her biri, insan hayatının trajik ya da umut dolu bir özetidir. Haksızlığa uğramış bir kadın

veya çocuk için mücadele ederken, idarenin haksız işlemine dava yoluyla karşı çıkarken, bir işçinin emeğine kavuşması için çabalarırken, suçlanan bir insanı savunurken avukat, sadece hukuk uygulamaz; aynı zamanda insan ruhunun yaralarını da sarar. Avukatın adalet arayışı, aslında insanlığın mutluluk arayışının bir yansımasıdır. Zira haksızlığa uğramış bir ruh, dünyadaki en derin mutsuzluklardan birini taşır.

Avukat, insan vicdanının sesi, mazlumun dayanağı, toplumun denge unsurudur. Mutluluk, sadece bireysel bir huzur hâli değil, adil bir dünyanın sunduğu ortak bir nimet olduğuna göre avukatın mücadelesi nihayetinde herkes için daha adil, dolayısıyla daha mutlu bir toplum yaratma çabasıdır. Bu bağlamda avukat, yalnızca hukuk uygulayan biri değil, adaletin ve mutluluğun mimarıdır.

Avukatlık mesleği, insanlık tarihinin en kadim, en onurlu, en değerli ve en önemli mesleklerinden biridir. Avukatlık, yalnızca bir meslek değil; ahlaki bir duruş, felsefi bir konumlanış ve edebi bir anlatıdır.

İşte bu sebeptendir ki Baro Başkanlığını da içinde barındıran yirmi yılı aşan meslek hayatımda; meslek etiği, meslek disiplini ve tecrübeye saygı kadar avukatlık mesleğini yücelten, değer katan ve yakışan başka bir değer görmedim.

Adalet, yalnızca mahkemelerde verilen kararlarla değil, o kararları şekillendiren sürecin ahlaki ve mesleki tutarlılığıyla ayakta durur. Hukukun pusulasını sarsılmaz kılan şey, bireysel zekâ yahut hitabet gücü değil; meslek kuralları ve meslek disiplini. Avukat, yalnızca yasa maddelerinin dilini çözen bir profesyonel değil, adaletin ruhunu koruyan bir muhafızdır. Avukat, rastgele bir şekilde hareket edemez. Onun yolu, meslek kurallarının belirlediği etik ilkelerle çizilir; onun karakteri, meslek etiği ve disipliniyle sınırlanır ve şekillenir.

Avukatlık mesleği, bir bilgi yığını olmanın ötesinde, sabırla işlenmiş bir karakter meselesidir. Güçlü hitabet, derin hukuk bilgisi ve vicdani sorumluluk gibi pek çok erdemden bahsedilebilir. Ancak bunların tümü şu temel değerlere dayanır: meslek etiği, meslek disiplini ve tecrübeye saygı. Bunlar olmadan meslek yozlaşır, bilgi dağılır, hitabet sığlaşır, vicdan ise kararsız ve adaleti işaret etmekten uzak bir pusulaya dönüşür.

Avukatlar, hukuku hiçbir efendiye boyun eğmeden savunurlar; ancak onu bir köle gibi de kullanmazlar. Zira avukat, hem hukukun içinde hareket eden bir aktör hem de uygulanan hukukun içindeki çelişkileri ortaya koyan bir eleştirmendir. İşte bu sebeple meslek etiği ve disiplini, avukatın hareket alanını daraltmaz, bilakis ona bir duruş, bir yön kazandırır. Avukatlık, kaosun içinde düzeni bulma mücadelesidir. İşte her zaman bu kaosun ortasında mücadele eden avukat, hukukun kendisine sağladığı gücü bireysel menfaatler için eğip bükmez; çünkü meslek etiği ve disiplini, bu gücün adaletin hizmetinde tutulmasını şart koşar. Avukatlık, kişisel bir kariyer hedefinden çok, bir etik yükümlülüktür. Ve bu yükümlülüğün en önemli dayanağı, meslek kurallarına bağlılık ve meslek disiplinine sadakattir.

Bir avukat, sırf doğru olduğu için doğruyu savunmak zorundadır. Meslek etik ve disiplini düzenleyen meslek kuralları, avukata bir yön duygusu kazandırır; onun adaleti kendi çıkarları için bir araç olarak kullanmasına değil, hakikati savunmasına zemin hazırlar.

Meslek etiği ve disiplini, bir avukatın neyi yapıp neyi yapamayacağını belirleyen bir iç mekanizmadır. Bu değerlerin olmadığı yerde hukuk, kişisel çıkarlarla, popülist söylemlerle ve gücün baskısıyla çürümeye başlar. Meslek etiği ve disiplini, avukatın adalete sadakatini sürekli hatırlatan bir iç pusuladır.

Bir avukatın meslek ahlakı ve disiplini en çok zorluk anlarında sınanır. Müvekkili güçlü biriyle karşı karşıya geldiğinde, toplumun vicdanını rahatsız edecek bir davayı üstlendiğinde, bu değerlere olan bağlılığı onu sıradan bir hukuk insanı olmaktan çıkarır.

Avukat, hakikatin, adaletin ve vicdanın sesi olmalıdır. Ancak bu sesi gür çıkarabilmek yalnızca meslek etiği ve meslek disiplinine uymakla değil; tecrübenin sükûnetini ve meslek büyüklerinin gölgesinde mesleğin hikmetini ve derinliğini idrak etmekle mümkündür. Çünkü avukatlık, kitaplardan öğrenilemeyecek kadar zengin, yalnızca mahkeme koridorlarında bulunmakla anlaşılacak kadar derin bir meslektir.

Tecrübe, yalnızca zamanın bizlere bir armağanı değildir. Tecrübe, yaşanmışlıklardan, mücadelelerden, kazanımlardan, kayıplardan, zaferlerden ve yenilgilerden bize kalan bir tortudur. Tecrübeli olmak için zamanda yol almak, yaşamak yetmez; dinlemek, gözlemlemek ve saygı duymak gerekir. İşte meslek büyüklerimiz, geçmişten süzülen ama geleceği aydınlatan bir ışık gibidir. Bu ışığın farkına varmak, onun altında kendi yolunu bulmak genç bir avukat için en büyük kazanımdır.

Velhasılıkelam, bu kutsal meslek ne sadece genç meslektaşlarımızın cesareti, enerjisi ve güncelliği ile ne de yalnızca büyüklerin tecrübesi ve bilgeliğiyle yürür. Avukatlık mesleği ancak iki kuşağın meslek etiğini ve meslek disiplini kendilerine rehber edinerek el ele verip birbirinden öğrenmesiyle, adaletin kutsal terazisini birlikte taşımasıyla anlam ve değer kazanacaktır.

AVUKATLIK MESLEĞİNİN GÜNCEL SORUNLARI

Av. Muhammed ALKAN, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 165700

İçinde bulunduğumuz 2025 senesinde avukatlık mesleğini icra edenler yüzlerce sorunla karşı karşıyalar. Bu yazıda hem kendi sübjektif meslek sorunlarımı hem de avukatların çoğunluğunun hemhal olduğu meslek sorunlarını tespit ve tasnife gayret göstereceğim.

1. Avukat Enflasyonu Sorunu

Ekonomi biliminin en temel prensibi arz talep dengesidir. Avukatlık mesleğinde arz talep dengesi bozulmuştur. Toplumun hukuki uyumsuzluk toplamını aşacak ölçüde avukat mevcuttur. Hukuk Fakültelerinin güncel mevcudunu dikkate aldığımızda

avukat sayısı kontrolsüz şekilde artmaktadır. Mevcut ve gelecek hukukçu mevcuduna uygun istihdam olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar da gözlemlenmemektedir. Avukat (Genelde Hukukçu) mevcudunun kontrolsüz şekilde artması ilk etapta avukatların maddi sıkıntılarla boğuşmasına, ikincil olarak meslek kalitesinin düşmesine ve neticeten toplumun aldığı hukuki yardım kalitesinin verimsizleşmesine neden olmaktadır.

2. Uzun Süren Yargılamalar Sorunu

Hâlihazırda ceza, hukuk, idari yargı şeklinde ayırmaya gerek kalmaksızın tüm yargı alanlarında yargılamalar makul sınırları aşacak şekilde uzun yıllar sürmektedir. Bir hukukçu atasözünde ifade edildiği gibi: Geç gelen adalet adalet değildir. Yargının uzun süren yargılamalarının birçok olumsuz sonucu vardır. Ancak bu yazıda avukatlık mesleğine etkisinden bahsetmekle yetineceğiz. Avukatlık mesleğinin icrası sırasında her avukatın işlerini verimli şekilde icra edebilmek adına bir dosya kotası koyması gerekir. Örneğin bir avukat derdest 100 dosyayı aştıktan sonra duruşma katılımı, dilekçe yazma, müvekkil görüşmelerini yapma, cezaevi ziyareti, dosya tarama gibi işlemlerini verimli şekilde icra edemeyecektir. Ancak gerekçesiz ertelenen duruşmalar, cevabı bir türlü gelmeyen müzekkere cevapları, eksik ve hatalarla dolu bilirkişi raporları, istinaf ve temyiz kanun yolundan dönmek bilmeyen dosyalar sebebiyle avukatların takip ettikleri işlere yönelik makul/sürdürülebilir/öngörülebilir plan yapmaları mümkün olmamaktadır.

3. Yargı Organları ve İdari Birimlerin Keyfilik Sorunu

Avukatların takip ettikleri işlere yönelik duruşmalara katılım yükümlülüğü de bulunmaktadır. Ancak hâ-

kimlerce tayin edilen gün ve saatlerde duruşmaların icra edilmemesi büyük bir sorun haline gelmiştir. 10:00 saatine bırakılan duruşmanın öğleden sonra 14:00 saatinde alınması gibi örnekler sıradan hale gelmiştir. Arada yaşanan 4 saatlik zaman kaybının avukatın mesaisinden çalınıyor olduğu gerçeği kanıksanmıştır. Ancak avukatların en kıymetli sermayesi zamanıdır. Mesleğini zamana karşı ve zamanla yarışarak icra eden bir meslek grubuna reva görülen bu muameleye karşı tepki gösterilmesi bir zorunluluktur. Bu spesifik örnek haricinde; yargı organları ve idari birimlerde telefonların açılmaması, dilekçe ve taleplerin vaktinde değerlendirilmemesi,

kalem personeline sözlü hatırlatmaların sonrasında dahi işlemlerin yerine getirilmemesi, basit işlemlerin dahi halledilmesi adına defalarca adliyeye gidilmek zorunda kalınması ve benzeri durumlar mesleğin sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürmektedir.

Hâlihazırda ceza, hukuk, idari yargı şeklinde ayırmaya gerek kalmaksızın tüm yargı alanlarında yargılamalar makul sınırları aşacak şekilde uzun yıllar sürmektedir. Bir hukukçu atasözünde ifade edildiği gibi: Geç gelen adalet adalet değildir. Yargının uzun süren yargılamalarının birçok olumsuz sonucu vardır.

4. Hazinesden Gelecek Ödemelerin Öngörülmezliği Sorunu

Zannetmiyorum ki avukatlar haricinde bir meslek grubuna hak ettikleri ücret aylar/yıllar sonra ödenen ve bu gecikmeler normalleştirilsin.

Avukatların Beraat Vekalet Ücreti, CMK Ücreti, Adli Yardım Ödemeleri gibi alacakları muaccel oldukları tarihten aylar/ yıllar sonra ödenmektedir. Diğer meslek mensupları muhtemel alacakları üzerine plan ve harcamalar yapabilirken, avukatlar tamamladıkları hizmetlerin karşılığını bir şans oyunu oynamışta piyangoonun çıkacağı günü bekler gibi beklemeye düşür bırakılmaktadır.

5. CMK Ücret Tarifelerinin Açlık Sınırında Olması Sorunu

Ceza Muhakemesi Kanunundan kaynaklanan müdafilik hizmeti esasında Sosyal Devlet İlkesinin bir izdüşümüdür. Sosyal Devlet ilkesi gereğince devlet

belirli koşullarda vatandaşa ücretsiz müdafî yardımı sağlamaktadır. Ancak günümüzde devlet bu yardımı bizzat sağlamak yerine Baroya kayıtlı avukatlar vasıtasıyla sağlamaktadır. Bu müdafilerin sağladıkları hizmetin karşılığı ise devlet tarafından ödenmektedir. Ancak AAÜT'ne göre asgari tutarların yaklaşık 1/5'i olan CMK ücretleri yüksek vergi kesintileriyle birlikte avukatlara ödenmektedir. Ancak devlet vatandaşa ücretsiz müdafî tayin etmekteyken, bu hizmeti sağlayan avukatlara AAÜT'de gösterilen ücretin 1/5'ini ödeyerek 4/5'lik ücreti avukatın cebinden/zamanından yapmasını istemektedir. Düşük ücretler sebebiyle hem avukatlar gösterdikleri emek ve mesainin karşılığını alamamakta, hem de hakkaniyetsiz ücretler nedeniyle sunulan savunma hizmetinin verimliliği azalmaktadır.

6. Stajyer Avukatların Ücret Almaması Sorunu

Hukuk Fakültelerinden mezun olan hukukçular genel hatlarıyla ya hakim/savcı ya da avukat olmayı seçmektedir. Devlet hakim/savcı olmayı seçen hukukçuları himayesine alıp maaş ödemesi yaparken, stajyer avukatlara ise adliye stajında dahi ödeme yapmamaktadır. Avukatlığın bir ölçüde kamu hizmeti ifası olduğu kanunen ve mesleğin doğası gereği kabul görünken stajyer avukatlara ücret yahut maaş ödemesi yapılmaması hakkaniyete aykırıdır. Üstelik staj dönemi gelir elde etmeyen stajyer avukatlardan mesleğe başlayacakları sırada ödenek, kesenek, harç adı altında fahiş ödemeler yapması beklenmektedir.

7. Disiplin Uygulamalarının Yeknesak Olmaması Sorunu

Avukatlar arasında haksız rekabet koşullarının önlenmesi maksadıyla çeşitli disiplin hükümleri ihdas edilmiştir. Ancak disiplin hükümlerinin uygulanması hususunda yeknesak tutumların olmaması reklam

Avukatlar arasında haksız rekabet koşullarının önlenmesi maksadıyla çeşitli disiplin hükümleri ihdas edilmiştir. Ancak disiplin hükümlerinin uygulanması hususunda yeknesak tutumların olmaması reklam yasağıyla arzulan maksadın tersine işlemesine yol açmaktadır.

yasağıyla arzulan maksadın tersine işlemesine yol açmaktadır. Zira kimi avukatlar kural-lara ve etik ilkelere riayet etmek adına sosyal medyada avukat unvanını dahi kullanmaktan geri dururken kimi avukatlar söz konusu yasağı hiçe sayarak sponsorlu reklam almaktan dahi geri durmamaktadır. Dolayısıyla reklam yasağına ilişkin düzenleme ve uygulamaların standardize edilmesi yahut tamamıyla ortadan kaldırılması tartışılmalıdır. Keza seri dosya alabilmek adına yargılama giderlerinin bazı avukatlar tarafından karşılanması da haksız rekabete yol açmaktadır. Bu hususta da reklam yasağına benzer şekilde ya mevzuat ile uygulama birliği sağlanmalı yahut yasak bütünüyle ortadan kaldırılarak kanuni düzenlemenin eşitsizliği körüklemesi engellenmelidir. Bir sonraki yazımda dile getirdiğimiz meslek sorunlarına dair çözüm önerilerinden bahsedeceğiz. Esenle kalın...

ÜSTATLAR KURULU

Değerli Meslektaşlarımız...
2024 yılı seçimli olağan genel kurulumuzdan sonra ilk yönetim kurulu toplantısında, üstatlar kurulumuzu oybirliği ile kurduk. Kurulumuz kurulduktan sonra ivedilikle yönergemizi tamamlayıp yine yönetim kurulu kararı ile yönergemizi resmileştirdik.

Bu yazımıza ise size kurulumuz ve yönergemizden kısaca bahsederek giriş yapmak istiyorum.

Bu kurulun misyonu hem avukatların hem de tüm baro kurullarının dayanışma içinde çalışmasını sağlamak, bu çalışmalarda ise geçmişin tecrübeleri ile geleceğin modernitesini hemhal etmektir.

Kurulumuzun vizyonu ise; üstatlarımızın da yol göstericiliği ile özellikle mesleğe yeni başlayan meslektaşlarımız arasında köprü vazifesi kurma ve mesleği daha ileri bir yere taşımak adına daha güçlü ve irtibatlı bir baro modeli hedefi ile çalışmaktır.

Üstatlarımız bizim belleğimizdir. Tüm hikayelerimizin koruyucusudurlar. Davalarımız, eğitimlerimiz, kavgalarımız, stajyerliğimiz, zaferlerimiz ve yenilgilerimiz. Kısacası üstatlarımız bizim ve güzide baro-

muzun geçmişidirler. Bizi geleceğe de üstatlarımız götürebilecektir.

Bu düstur ve bilinçle çıktığımız bu yolda, hem meslek büyüklerimizin bilgi ve tecrübelerinden yararlanacağız hem de genç meslektaşlarımızın enerjisi ve umutları ile mesleğimizi ve baromuzu hep birlikte yücelteceğiz.

Yazımı ünlü insan hakları avukatı ve savunucusu JACQUES VERGES'in şu sözleri ile bitirmek istiyorum. "Kimsiniz? Neyi temsil ediyorsunuz? Nedir tarihsel olarak varlık nedeniniz? Bunlar avukatların, yargıçların, savcılarının ve sanıkların her davanın eşliğinde kendi kendilerine sormaları gereken sorular. Biz avukatlar, acı çekenlerin ve hayal kuranların en büyük destekçileriyiz. Avukat, tıpkı sanık gibi o anın toplumsal gerçekliği ile kendi arasına mesafe koymadan, karşısına dikilip onu sorgulamadan farklı bir yaşam, gözlem, farklı bir sevme ve ölme biçimi üstüne nasıl konuşabilir? Bugün ile kendisi arasındaki bağları germeden gelecekle nasıl diyalog kurulabilir?"

Üstatlar Kurulu Koordinatörü
Av. Mehmet DOĞANTEKİN

CMK KOMİSYONU

Ekonomik baskılarla tükenen adalet, Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) kapsamında görev alan avukatlar, Adil Yargılanma Hakkının hayata geçirilmesinde kilit bir rol üstlenmektedir. Anayasa'nın güvence altına aldığı savunma hakkının gerçek anlamda kullanılabilmesi, çoğu zaman CMK görevlendirmeleriyle mümkün olmaktadır. Maddi durumu yetersiz kişilerin, Devletin sunduğu bu sistem sayesinde avukat desteği alabilmesi, Adil Yargılanmanın temel taşlarından biridir. Ancak bu kutsal görevi yerine getiren Avukatlar, yıllardır süregelen ekonomik baskılarla adeta tükenme noktasına getirilmiş, mesleki onurları ve geçim hakları hiçe sayılmıştır.

2025 yılı için belirlenen CMK tarifesi, meslektaşlarımızın ve baroların uzun süredir dile getirdiği taleplerin çok gerisinde kalmış ve hayal kırıklığı yaratmıştır. Her geçen yıl artan enflasyon, yükselen yaşam maliyetleri ve mesleki giderler göz önüne

alındığında, bu yılki artış oranı yalnızca sembolik kalmış, avukatların emeğinin karşılığını almasını engellemiştir. Türkiye'deki ekonomik kriz ortamı, meslektaşlarımızın omuzlarına daha da ağır yükler bindirmiştir. Birçok avukat, CMK dosyalarından aldığı ücretlerle birağın geçimini sağlamayı, mesleki giderlerini bile karşılamakta zorlanmaktadır.

Ne yazık ki, bu durumun temel nedeni yalnızca düşük tarife oranları değildir. CMK ödemeleri üzerinden yapılan KDV ve stopaj kesintileri, yetersiz olan ücretlerin daha da azalmasına yol açmaktadır. Öyle ki, avukatın brüt olarak hak ettiği ücretin neredeyse %40'ı vergi ve kesintilere gitmekte, geriye kalan net tutar, avukatın harcadığı emeği ve yaptığı masrafları dahi karşılayamamaktadır. Örneğin, bir CMK görevlendirmesi sonucu brüt 1000 TL ücret kazanan bir avukatın eline, vergi ve stopaj kesintilerinden sonra yalnızca 600 TL gibi cüzi bir miktar geçmektedir. Bu meblağdan yol masrafını, dosya giderlerini ve ofis masraflarını düştüğümüzde, avukatın emeğinin karşılığını aldığı iddia edilmesi düşünülemez.

Bu ekonomik çıkmaz, yalnızca meslektaşlarımızı değil, adalet sistemini de derinden sarsmaktadır. Avukatlar, ekonomik baskı altındayken, savunma hakkını etkin bir şekilde yerine getirmeleri beklenemez. Dosyalar arasında koşuşturan, masraflarını karşılayamayan bir avukatın, CMK görevini layığıyla yerine getirmesi mümkün değildir. Oysa Adil Yargılanma Hakkı, savunma hakkıyla birlikte anlam kazanır. Bu hakkın tam anlamıyla kullanılabilmesi için avukatların ekonomik kaygılardan uzak, mesleki özgürlük içinde çalışabilmesi gerekmektedir.

Ancak ne yazık ki, mevcut sistem, avukatları yalnızca ekonomik olarak değil, psikolojik olarak da tüketmektedir. Geçim sıkıntısı yaşayan birçok meslektaşımız, yıllardır süregelen maddi baskıların yarattığı çaresizlikle karşı karşıyadır. Son yıllarda, geçim sıkıntısı nedeniyle hayatına son veren avukatların haberlerini görmek artık alışılmadık bir durum olmaktan çıkmıştır. Meslektaşlarımızın bu karanlık tabloya dayanamayarak intiharını seçmesi,

sadece bireysel bir trajedi değil, sistemin derin bir çöküş içerisinde olduğunun en acı göstergesidir.

Geçim sıkıntısı nedeniyle yaşamını yitiren avukatların arkasında bıraktığı mektuplar, mesleğimizin geldiği trajik noktayı gözler önüne sermektedir. Ekonomik zorluklar yüzünden borç batağına sürüklenen, temel yaşam ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan avukatlar, ruhsal açıdan da yıpranmakta ve ne yazık ki bazıları için bu çıkmazın sonu intihar olmaktadır.

Bu tür trajediler yalnızca bireysel dramlar değildir; aynı zamanda mesleğin itibarını ve toplumdaki adalet anlayışını da derinden sarsmaktadır. Geçim sıkıntısı yüzünden hayattan kopan bir avukatın ardında bıraktığı boşluğu doldurmak mümkün değildir. Bu tür kayıplar, mesleki dayanışmayı derinden yaralamakta ve toplumun adalete olan güvenini zedelemektedir. Avukatlar, hukukun üstünlüğünü ve adaleti savunmakla yükümlü olan meslek grubudur. Ancak kendi yaşamını sürdüremeyen, ekonomik olarak ezilen bir avukatın nasıl adaletin sesi olabileceği sorgulanmalıdır.

Üstelik CMK görevlerini üstlenen avukatların yaşadığı bu sorunlar, sadece ekonomik baskıyla sınırlı kalmamaktadır. Çoğu zaman bu görevler, mesleki itibarın zedelenmesine de yol açmaktadır. "CMK avukatı" etiketi, haksız bir şekilde değersizleştirilmiş ve meslektaşlarımızın emeği göz ardı edilmiştir. Oysa CMK görevlendirmeleri, hukuk sisteminin olmazsa olmaz unsurlarından biridir. Adalete erişimin kapılarını açan bu görev, büyük bir özveri ve sorumluluk gerektirmektedir.

Peki çözüm nedir? Bu derin sorunların üstesinden nasıl gelinebilir?

Kanaatimizce öncelikle CMK tarifelerinin belirlenmesinde enflasyon oranları ve yaşam maliyetleri göz önünde bulundurulmalıdır. Avukatların emeği, ekonomik gerçeklerle örtüşecek şekilde değerlendirilmelidir. Sembolik artışlar yerine, mesleki emeği gerçekten karşılayan oranlar belirlenmelidir. Ayrıca CMK ödemeleri üzerinden yapılan KDV ve stopaj kesintileri tamamen kaldırılmalıdır. Zorunlu müdafilik

görevini yerine getiren bir avuktan vergi almak, adaletin ruhuna aykırıdır. Bu görev bir kamu hizmetidir ve bu hizmetten ek bir vergi alınması kabul edilemez.

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği de bu süreçte daha aktif rol oynamalıdır. Meslektaşlarımızın yaşadığı ekonomik ve psikolojik baskıları gündeme taşımak, kamuoyunun dikkatini bu soruna çekmek ve çözüm yolları aramak zorundayız. Geçim sıkıntısı nedeniyle hayatına son veren meslektaşlarımızın hatırasına sahip çıkmak ve benzer trajedilerin yaşanmaması için gereken adımları atmak hepimizin sorumluluğudur.

Avukatlar adaletin sesi olmalıdır. Ancak adaleti savunan bu sesi boğan ekonomik baskılar, hem bireysel hem de sistemsel kayıplara yol açmaktadır. Geçim sıkıntısı nedeniyle tükenen, hayata veda eden meslektaşlarımızın hatırası, bu sistemin acımasızlığını gözler önüne sermektedir. Adaletin temsilcileri olan avukatların insanca bir yaşam sürdürebilmesi için gerekli adımlar atılmalı ve bu mesleğin onuru korunmalıdır.

Sonuç olarak, CMK avukatlarının yaşadığı bu ekonomik çıkmaz, bireysel değil sistemsel bir sorundur. Geçim sıkıntısı yaşayan, intihar eden meslektaşlarımızın yaşadığı trajediler bizlere sistemdeki derin yaraları göstermektedir. Adaletin sağlanabilmesi için, öncelikle adaletin temsilcilerinin hak ettiği değeri görmesi gerekmektedir. Avukatlar tükenirse, adalet susar. Bu sessizliği bozmamak ve adaleti yaşatmak hepimizin görevidir. Unutulmamalıdır ki, adaletin teminatı olan avukatlar, yalnızca davaların savunucuları değil, toplumun vicdanıdır. Onların yaşadığı ekonomik ve psikolojik zorluklar, sadece bireylerin değil, tüm toplumun adalet arayışını engellemektedir. Adaletin işleyebilmesi için avukatların onurlu bir yaşam sürdürebilmesi şarttır. Her bir meslektaşımızın mücadelesi, adaletin sesidir. Bu yüzden, hep birlikte bu sesin duyulması, adaletin güçlenmesi için sorumluluğumuzu yerine getirmeliyiz.

CMK Komisyon Koordinatörü
Av. Muhammed Melik İlhan

SEN DE İNSANSIN BEN DE!

İnsanlığın başlangıcından günümüze değin varoluşsal mücadelesini devam ettiren kadınlar, kadınlarımız... Kadınlar tarihin her anında ve dünyanın her yerinde yaşamış olduğu bölgenin; siyasi, ekonomik, dini, kültürel ve coğrafi durumuna bağlı olarak türlü hak ihlallerine maruz kalmış olup ne yazık ki hala da kalmaya devam etmektedirler. Peki bu eşitsizlik ve adaletsizlikler karşısında kadının tutumu nasıl olmuştur? Kadınlığın varoluşsal

mücadelesi, göstermiş olduğu direnişler karşılığında yaşamda ne kadar yer edinmiştir? Neden insan haklarının yanında, kadının insan hakları da tabirini doğmuştur? Tüm bu hususlara değinmeden önce kadın haklarının en yalın haliyle tanımını yapacak olursak kadın hakkı; insan haklarıyla bütünleşen, evrensel yaşam haklarına, sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi haklar başta olmak üzere tüm yasal hakları içerisinde barındıran haklardır.

Kadının insan hakları tabirinin doğuşu, 16. yüzyılda **“Kadın İnsan Mıdır?”** tartışmasının başlamasıyla beraber insan hakları çerçevesinde kadın hakları kavramını da gündeme getirmiştir. Böylelikle kadın haklarına ilişkin ilk girişimler başlamış ve kadınların köleleşen sisteminde 17. yüzyılda Mary Astell’in öncülüğüyle başlamış olan **“Eğer bütün insanlar doğuştan özgürse, nasıl oluyor da kadınlar köle doğuyor?”** karşı çıkımları ile kadınların özgürlüğü, kadınlara ve erkeklere eşit eğitim hakkı ve akabinde ekonomik, siyasi haklardan da eşit bir şekilde yararlanma hakları talep edilmiştir. Tüm bu mücadele ve direnişler 18. yüzyılda “İnsan ve Yurttaş Hakları” kavramını doğurmuş, 1776 tarihli Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi ve 1789 tarihli Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi yayımlanmıştır. Ancak bu bildiregelere rağmen, insan ve yurttaş haklarının kadınları da kapsadığı kabul görmedi. Bunun üzerine Kadın Hakları Savunucusu Olympe de GOUGE “Kadın ve Yurttaş Hakları Bildirgesi”ni ilan etmiştir. Bildirge, **“Biz, anneler, kız çocukları, kız kardeşler, ulusun temsilcileri, Ulusal Meclise alınmayı talep ediyoruz. Toplumun sefaletinin ve siyasal iktidarların ahlaki bozulmuşluğunun başlıca nedenlerinin, kadınların haklarının tanınmaması, unutulması ya da göz ardı edilmesi olduğunu göz önüne alarak, kadınların doğal, devredilemez ve kutsal**

haklarını bir bildirgeyle ilân etmeye karar verdik.” diye başlamaktadır. Ne yazık ki bu manifesto neticesinde Olympe de GOUGE’nin giyotinle idamına karar verilmiş ve GOUGE **“Kadına giyotine gitme hakkı tanınıyorsa kürsüye çıkma hakkı da tanınmalıdır.”** diyerek son ana kadar mücadelesini devam ettirmiştir. 19, 20 ve 21. yüzyılda ise kadın hakları peyder pey birtakım yasal düzenlemelerle güvence altına alınarak, hayatın her alanında cinsiyete dayalı ayrımcılığın kaldırılması hedeflenmektedir.

Kadın hakları konusunda ülkemizde yapılan yasal düzenleme ve gelişmelere kısaca bakacak olursak; 3 Nisan 1930 gün ve 1580 sayılı yasayla Türk kadınının önce belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. 26 Ekim 1933 gün ve 2349 sayılı kanunla da kadınlar köy ihtiyar heyetlerine ve muhtarlığa seçme ve seçilme haklarını elde etmişlerdir. 1934 tarihli ve 2599 sayılı yasayla milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile kadınlara; ailede kadın-erkek eşitliği, evlilikte resmî nikah zorunluluğu, tek eşle evlilik esası, istedikleri mesleğe girebilme hakkı, mahkemelerde tanıklık yapma, miras ve boşanma vb. konularda düzenlemeler yapılarak kadın-erkek eşit hale getirilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu ile kadınlara yönelik olarak “Eşit Davranma İlkesi” gereğince, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde,

cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapılamayacak ve aynı veya eşit değerinde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmayacağı ibaresiyle, kadınlara özel koruyucu hükümlerin uygulanması ve sırf kadın olduğu için daha düşük bir ücretin uygulanmasının önü kapatılmıştır. İş Kanunu’nun 72. maddesi uyarınca, maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi

yer altında veya su altında çalışılacak işlerde on sekiz yaşını doldurmamış erkek ve her yaştaki kadınların çalışması yasaklanmıştır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na hazırlanan "Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik" uyarınca kadın işçiler gece postalarında yedi buçuk saatten fazla çalışamayacaktır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda da kadınlara ayrıcalıklı haklar sağlanmıştır.

Ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda da kasten öldürme, kasten yaralama, taksirle yaralama, işkence, eziyet, çocuk düşürme, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali suçlarının kadına karşı işlenmesi durumu nitelikli halini oluşturmakla beraber cezada arttırım nedeni sayılmış ve işkence, eziyet ve kasten yaralama suçlarının basit halinde verilecek olan cezalarda suçun alt sınırında düzenlemeler yapılmıştır.

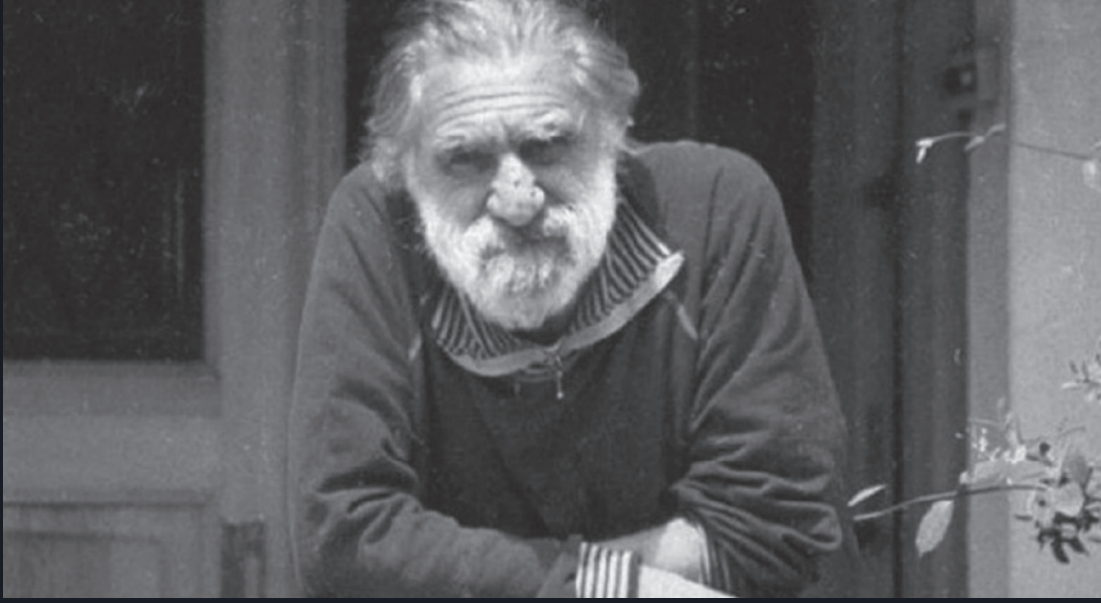
1985 yılında Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) Türkiye tarafından onaylanmıştır. CEDAW Sözleşmesi'ne ilişkin olarak hazırlanan İhtiyari Protokol ise Türkiye tarafından 30 Temmuz 2002 tarihinde onaylanmış, 29 Ocak 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşmenin amacı yaşamın tüm alanlarında kadınlara karşı ayrımcılığın tüm biçimlerini ortadan kaldırmak; kadınların, erkeklerle aynı ölçüde insan haklarından ve temel özgürlüklerini kullanabilmeleri için gelişimini ve ilerlemesini sağlamaktır. 20 Mart 2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiş olup, kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Yalnızca ülkemizde değil dünya genelinde kadın haklarını korunması için ve kadınlara yönelik her türlü şiddete karşı önleyici/koruyucu/caydırıcı ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler mevcut olması-

na rağmen ne yazık ki tüm bunlar tek başına yeterli olmamakla birlikte kadınların insan haklarına yönelik süregelen mücadelesi devam etmektedir. Günümüzde kadınlar hala cinsiyete dayalı ayrımcılıklara, fiziksel, psikolojik, cinsel, dijital, ekonomik şiddete ve objeleştirilmeye maruz kalmaktadırlar. Bu noktada kadına yönelik işlenmiş olan suçlarda verilecek olan cezaların arttırılması yalnızca belirli suçlarda değil kadını hedef almış olan her suçlarda kapsamlı düzenlemeler yapılması, tutuklama tedbirlerinin genişletilmesi, kadınlara yönelik bilinçlendirme ve farkındalık çalışmalarının arttırılması ile bu çalışmaların salt kadınlara değil erkeklere yöneltilmelidir. Aynı şekilde kadınların iş hayatına daha kolay atılabilmelerinin önü açılmalı ve ekonomik durumlarını iyileştirme yönünde uygun istihdam koşulları sağlanmalıdır. Bu sayede kadınların eğitim, iş, sosyal ve ekonomik yaşamına katılım için daha eşit fırsatlara sahip olmasının önü açılacaktır. İnanıyoruz ki artık kadınlarımız; günümüz dünyasında geleceklere için endişe duymayacak, sahip oldukları her türlü hakkı ve imkânı kullanabileceklerdir.

Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi olarak en temel gayemiz öncelikle, kadınlarımızın kazanımlarının geliştirilmesini sağlayarak; her türlü şiddetten korumak, kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunup kadın-erkek eşitliğini sağlamak, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak farkındalık çalışmaları oluşturmaktır. Merkez olarak her zaman ve her koşulda kadınların yanında olmaya devam edecek ve haklarını sonuna kadar savunarak mücadelemizi devam ettireceğiz. Yazıyı noktalamadan evvel Can YÜCEL'in Sen De İnsansın, Ben De Şiirini sizlere takdim etmekteyim.

Kadın Hakları Merkezi Başkanı
Av. Başak AYYILDIZ

SEN DE İNSANSIN, BEN DE

Sen fabrikadaki kadının başörtüsünü görüyorsun, ben ise nasır tutmuş ellerini.

Sen yüzündeki makyajını, ben anlındaki kara yazısını

Sen ev işlerindeki marifetini, ben ruhundaki güzelliği...

Sen evde pişirdiği yemeği, ben haksızlığa karşı öfkesini...

Ben kadının paylaşımcılığını, sen paylaşılması gerektiğini...

Ben kadının analığını, sen doğurması gerektiğini

Ben kadının insanlığını, sen nasıl kullanılacağını

Ben kadının her yerde olması gerektiğini, sen evde diz kırıp oturmasını...

Ben tarladaki kadının emeğini, sen evde ne pişirdiğini

Sen sokaktaki kadının bacaklarını, ben havadaki yumruğunu

Sen kadının gözlerindeki maviliği, ben kalbindeki derinliği

Ben kadının ayakta durabilmesini, sen hareme alınmasını

Ben kadının idareci olabileceğini, sen idare edilmesi gerektiğini görüyorsun.

Sen de insansın, ben de!

CAN YÜCEL

MESLEĞİMİZİN GELECEĞİNE DAİR: BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ

Değerli Meslektaşlarım, Avukatlık mesleği, tarih boyunca adaletin savunucusu, hukukun üstünlüğünün teminatı olmuş, bireylerin haklarını koruyan en önemli yapı taşlarından biri olmuştur. Avukat, yalnızca müvekkilinin değil, toplumun genelinde adil bir düzenin sağlanması için mücadele eden, mesleki bağımsızlığını her şeyin üzerinde tutan bir hukuk neferidir. Bugün bizler, bu köklü mesleği yaşatmak, geliştirmek ve geleceğe taşımak gibi büyük bir sorumluluk taşıyoruz.

Ancak meslek hayatımızın farklı evrelerinde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktayız. Mesleğe yeni başlayan avukatlar, ekonomik zorluklar, iş alanlarının daral-

ması ve tecrübe kazanma sürecindeki belirsizliklerle mücadele ederken; kıdemli meslektaşlarımız, değişen hukuk sistemi ve mesleğin dönüşümü karşısında yeni çözümler üretme gerekliliği ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu noktada unutmamamız gereken en önemli husus, bizleri birbirimize bağlayan güçlü dayanışma ruhudur.

Meslektaş Dayanışmasının Önemi

Avukatlık mesleğinin en temel unsurlarından biri, meslektaş dayanışmasıdır. Savunmanın bağımsızlığı, meslek onurunun korunması ve meslektaşlarımızın haklarının güvence altına alınması ancak birlikte

hareket ederek mümkün olabilir. Bizler, mesleğimizin saygınlığını koruyabilmek adına her zaman ortak bir bilinçle hareket etmeli, sorunlarımızı görmezden gelmek yerine çözüm üretmek için çaba göstermeliyiz.

Bugün ekonomik koşulların zorlaşması, serbest çalışan avukatların gelir güvencesizliği, yeni mezun avukatların istihdam sorunu gibi pek çok problemle karşı karşıyayız. Bunları aşabilmek için bireysel mücadelenin ötesine geçerek, kolektif bir çaba sarf etmeliyiz. Barolarımızın ve meslek örgütlerimizin çatısı altında dayanışmayı artırmalı, çözüm önerileri geliştirmeli ve mesleğin geleceğine hep birlikte yön vermeliyiz.

Meslek Onurumuzu Korumak İçin Mücadele Şart

Bizler, yalnızca bireysel menfaatlerimizi değil, meslek onurumuzu ve hukukun üstünlüğünü de koruma yükümlülüğüne sahibiz. Mesleğimizin saygınlığını zedeleyen her türlü uygulamaya karşı durmalı, avukatın yalnızca bir "dosya takipçisi" olmadığını, aksine hukuki süreçlerin temel taşı olduğunu her fırsatta vurgulamalıyız. Avukat, yargının kurucu unsurlarından biri olarak yargı bağımsızlığını savunmalı, haksızlıklar karşısında sesini yükseltmeli ve toplumda hukukun üstünlüğüne dair farkındalığı artırmalıdır.

Bu noktada, meslek içi eğitimlerin artırılması, genç meslektaşlarımızın deneyimli avukatlardan daha fazla faydalanabilmesi için mentorluk sistemlerinin geliştirilmesi ve barolarımızın eğitim programlarına daha fazla yatırım yapması gerekmektedir. Bilgiye erişimin kolaylaştırılması, mesleki tecrübenin paylaşılması ve etik değerlerin korunması, avukatlık mesleğinin geleceğini daha sağlam temeller üzerine inşa etmemizi sağlayacaktır.

Geleceğe Umutla Bakmak İçin Birlikte Hareket Edelim

Hangi aşamada olursak olalım, Genç Avukatlar olarak mesleki mücadelemizi sürdürürken yalnız olmadığımızı bilmek büyük bir güç kaynağıdır. Bu bağlamda Mardin barosu çatısı altında kurulan

Üstatlar Kurulu gibi kurulların sayısını artmasını temenni ediyorum. Avukatlık, bireysel bir meslek gibi görünse de, aslında kolektif hareketin en önemli olduğu mesleklerden biridir. Adliye koridorlarında, duruşma salonlarında, baro etkinliklerinde ve meslek içi toplantılarda birbirimize destek olduğumuz sürece, mesleğimizin geleceğini koruma şansımız daha da artacaktır.

Bugün, meslek hayatımızı şekillendiren her zorluk aynı zamanda bizler için birer fırsattır. Hukukun üstünlüğüne olan inancımızı, meslek bağımsızlığımıza olan bağlılığımızı ve adalet mücadelesine olan kararlılığımızı hiçbir zaman kaybetmeden, daha iyi bir mesleki gelecek için hep birlikte hareket etmeliyiz.

Bu vesileyle, Mardin Barosu çatısı altında ve Türkiye'nin dört bir yanında mesleğini icra eden tüm meslektaşlarıma saygılarımı sunuyor, hukukun üstünlüğü adına verdiğimiz mücadelede hep birlikte daha güçlü olacağımıza olan inancımı yineliyorum. BİRLİKTE BAŞARACAĞIZ...

Genç Avukatlar Meclisi Başkanı
Av. Ramazan YAZIT

MARDİN'E BİR BAKIŞ VE DÖBO YEMEK TARİFİ

Avukat-Gastronom Rukiye KARAKAYALI BODUR, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 121852

Bir zaman yolcusu gibi gezersiniz Mardin sokaklarında. Birinci cadde- nin taşlarını adımlarken, sağ ve solunuzda yol boyunca uzanan dükkânlarda tarihi bu kentin solmuş yüzünü, içindeki insanların yorgun ve eski bakışlarıyla birlikte görürsünüz. Eski şehirde evlerin aralarından aşağı doğru uzanan bir sokağın başında ya da bir evin damından bakın Mezopotamya Ovasına. Mevsimine göre yeşil, sarı ya da siyah bir ova uzanır gök kubbenin altında. Kendinizi bu gizemden alıkoyabilirsiniz, şehrin gizemleri için çıkmış olduğunuz yolculuğu sürdürürsünüz. Şehirdeki eski ko-

naklar, tarih boyunca süre gelen içindeki gizemli yaşantıları gizlemek istercesine heybetiyle dimdik ayakta ve zamana karşı direnirler. Tıpkı ölümsüzlük iksirini yalnız kendileri içmiş gibi. Bir evin avlusuna inerken veya merdivenle tırmanırken birden Kitab-ı Mukaddes'teki İbrahim'in yurdunda hissedersiniz kendinizi. Bir Keldani genç kıza avludan el sallıyormuş gibi gelir size. Bir Arap gelini mutfakta baharat kokuları eşliğinde yemek pişirmektedir. Yaşlı Yezidi kadın ocağın başında torunlarına ninesinden duyduğu masalı fısıldar. Aynı avluya bakan Kürt komşu dengbejdir. Süryani taş işçisi nakış nakış

işler taşı nasırlı elleriyle. Gümüşçü ustasını kıskandıracak incelikte biçim verir taşa. Zaman tüneline ucunu bir türlü göremezsiniz Mardin’de. Bir sis bulutunun içinde aşağı Mardin Ovası aydınlanmayı bekler. Tarih gün ışığına çıkacak, Mardin taşları bir bir konuşacak. Ocaklar hangi lezzetlere mükâfat verdiğini tek tek anlatacak bize. Ve yemekleri; düğünde ve yasta asıl olan yemektir. Barış da yemek sofrasıyla kurulur, savaş da yemekten sonra başlar. Düğünlerde halaylara yalnızca yemek için ara verilir. Yas evine sükût yemek sofrasıyla hâkim olur.

Bugün, bu çerçevede ele alınabilecek bir yemek olan ve bir Süryani yemeği olan “Döbo” yemeğinden söz etmek istedim.

İnançları tamamen farklı olan Süryaniler ile Müslümanların aynı coğrafyada birlikte yaşamaları başta yemek kültürü olmak üzere kültürel etkileşmelerin yoğun yaşanmasına neden olmuştur. Mardin Mutfağı içerisinde yerleşen Döbo yemeği bunlardan sadece biridir. **DÖBO, KRAL YEMEĞİ OLARAK** bilinir. En değerli misafirler için yapılan önemli yöresel Süryani et yemeklerinden biridir. Bu yemek bulgur pilavı ile bütünlük kazanır. Bulgur pilavının yapılmaması yemeğin bir tarafının eksik olması demektir.

Döbo yemeğinde ön plana çıkan ve dikkatleri çeken temel husus etin bütünlüğü, pişirilme şekli ve baharatlar ile sarımsağın et içerisine yerleştirilme şeklidir. Bu şekilde et ile kullanılan sarımsak, badem ve baharatlar son derece spesifik bir lezzet yoğunluğu ve aroma oluşturmaktadır.

DÖBO

Malzemeler:

- 1 adet kuzu kol
- 5 diş sarımsak
- 1 tatlı kaşığı karabiber
- 1 tatlı kaşığı yenibahar
- 2-3 tatlı kaşığı tuz
- 1 adet soğan
- 2 parça tarçın
- 1 yemek kaşığı salça
- 1.5 -2 litre su
- 200 gram haşlanmış çiğ badem
- Maydanoz

Yapılışı: Akşamdan tuzlanan budun üzerinde kesikler açılarak içlerine sarımsak, yenibahar, badem konur. Doldurma işlemi bittikten sonra but, pul biber (veya isot) ve salçayla soslanır. Ardından tencereye alınıp kendi yağıyla her tarafı kızaracak şekilde çevrilerek kızartılır. İyice kızaran budun üzerine yaklaşık 1.5- 2 lt sıcak su dökülür. Su kaynadıktan sonra tarçın ve yenibahar taneleri suya eklenir. 1 adet soğan da fazla yağı çeksün diye dilimlenmeden tencerenin içine atılır. Kısık ateşte yaklaşık 4 saat piştikten sonra ocaktan alınıp maydanoz ve bademle süslenir ve yanına pilav pişirilerek servis yapılır. Görsellerde DÖBO’nun hem geleneksel hali hem de modern hali ile servisler mevcuttur.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BAKIRCILAR ÇARŞISI

Av. Esra AYLA, Mardin Barosu, TBB Sicil No: 194218

Mardin'in daracık sokakları ve taş yapıları arasında ilerlerken, kulağınıza tanıdık bir ezgi gibi gelen çekiç seslerini takip edin. İşte o sesler sizi, yüzlerce yıllık bir sanatın yaşatıldığı Bakırcılar Çarşısı'na getirecektir.

Mardin'de bakırcılığın tarihi Artuklular dönemine kadar uzanıyor. 12. ve 13. yüzyıllarda, Artuklular burayı bir ticaret merkezi haline getirirken, zanaatkarları da teşvik etmişler.

Osmanlı döneminde ise Mardin, Doğu ve Batı'nın kesişim noktasında ve aynı zamanda tarihi ipek yolunun da yer aldığı birçok ticaret yolunun kavşağı olmuş. Halep, Şam ve Bağdat'tan gelen kervanlar, burada konaklayarak hem ürünlerini satmış hem de Mardinli ustaların ellerinden çıkma bakır işçiliği eserlerini yanlarında götürmüşler. Bakırcılar Çarşısı o dönemlerde sadece bir alışveriş noktası değil, aynı zamanda ustaların sanatlarını yeni çıraklara öğrettikleri bir okul gibiydi.

Mardin'in tüm tarihi yapıları sit alanı olarak koruma altına alındığından dolayı şimdilerde son yapılan restorasyon çalışmalarında, çarşıya ait bütün dükkân kapıları ahşap malzemeden yapıldı. Böylece bütün bakırcılar çarşısı tek bir ahenk içinde, göz yormadan yalnızca çekiç seslerinin çıkardığı seslerle bir bütünlük oluşturulmuş oldu.

Bugün çarşıya adım attığınızda, sanki geçmişin izleri hala taş duvarlarda yankılanıyor gibi. Dükkânların önünde bakır tezgâhların üzerinde ustaların elleri hiç durmadan çalışıyor. Çekiç sesleri, bir zamanlar burada yankılanan

eski ustaların hatıraları gibi havaya karışıyor. Her ne kadar unutulmaya yüz tutmuş bir meslek haline gelmiş olsa da son birkaç bakırcı ustası halen bu mesleğini orada sürdürmekte. Buradaki ustalar, bu sanatın son temsilcileri olarak çıraklarına bilgilerini aktarmaya devam ediyor. Eski günlerin ihtişamını koruyan bu çarşı, bugün hala yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekiyor, ancak bir zamanlar olduğu gibi bir zanaatkârlar merkezi olma niteliğini kaybetmemek için direniyor.

Siz de bu çarşığı gezerken üzeri geleneksel motiflerle süslenmiş bir bakır kahve fincanında kahvenizi yudumlayabilirsiniz. Mardin'in zamana meydan okuyan taş duvarlarına bir kez daha hayran kalacağınıza eminim. Bu çarşı, sadece bir alışveriş noktası değil, geçmişin ustalığını geleceğe taşıyan bir kültür hazinesi.

Mardin Barosu Başkanlığı

Web Sitesi:

www.mardinbarosu.org.tr

Facebook:

www.facebook.com/MardinBarosu

Twitter:

<https://twitter.com/MardinBarosu>

YouTube:

<https://www.youtube.com/MardinBarosuTV>

Instagram:

www.instagram.com/MardinBarosu

Basın Yayın Komisyonu Instagram Hesabı:

www.instagram.com/mbbasinyayinkomisyonu

